

DRUKNEDØDSFALD I DANMARK, 2001-2008 - OG UDVIKLINGEN 1970-2008

Hanne Møller
Bjarne Laursen
Karin Helweg-Larsen
Juni 2010

DRUKNEDØDSFALD I DANMARK, 2001-2008 - OG UDVIKLINGEN 1970-2008

Hanne Møller
Bjarne Laursen
Karin Helweg-Larsen
Juni 2010

**DRUKNEDØDSFALD I DANMARK, 2001-2008
- OG UDVIKLINGEN 1970-2008**

Hanne Møller, Bjarne Laursen, Karin Helweg-Larsen

© Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, 2010

Gengivelse af uddrag, herunder figurer, tabeller og citater er tilladt mod tydelig kildeangivelse – det skal herunder fremgå, at rapporten er udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed, SDU for TrygFonden.

Udgivet af

Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet
Øster Farimagsgade 5 A, 2. sal
1353 København K
sif@si-folkesundhed.dk
www.si-folkesundhed.dk

Finansieret af

TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba)
Lyngby Hovedgade 4, 2. sal
2800 Kgs. Lyngby
info@TrygFonden.dk
www.TrygFonden.dk

Elektronisk ISBN: 978-87-7899-158-4

Rapporten kan downloades på www.trygfonden.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

TABELLER OG FIGURER I RAPPORTEN	8
FORORD	10
1. RESUMÉ AF UNDERSØGELSENS RESULTATER	12
1.1 DANSKERE DRUKNET I DANMARK: UDVIKLINGEN 1970-2008	12
1.2 DRUKNEDØDE 2001-2008	12
1.3 ULYKKESRELATERET DRUKNING 2001-2008	13
1.4 SELVMORD VED DRUKNING 2001-2008	13
2. ENGLISH SUMMARY	14
2.1 DEATH BY DROWNING IN DENMARK: TRENDS 1970-2008	14
2.2 DEATH BY DROWNING 2001-2008	14
2.3 UNINTENTIONAL DROWNING DEATHS 2001-2008	15
2.4 SUICIDE BY DROWNING 2001-2008	15
3. INDLEDNING	16
3.1 BAGGRUND	16
3.2 FORMÅL	16
4. DANSKERE DRUKNET I DANMARK 1970-2008	18
4.1 OMFANG	18
4.2 UDVIKLING OVER TID	18
4.3 ULYKKESRELATERET DRUKNING 1970-2008	18
5. DRUKNEDØDE I DANMARK 2001-2008	24
5.1 OMFANG	24
5.2 DØDSMÅDE	24
5.3 KILDER TIL DØD VED DRUKNING	25
5.4 UBESTEMT DØDSMÅDE	26
5.5 SYGEHUSBEHANDLING VED DRUKNING 2001-2008	27
6. DRUKNEULYKKER 2001-2008	28
6.1 OMFANG OG UDVIKLING	28
6.2 STED FOR DRUKNEULYKKEN	29
6.3 AKTIVITETER FORBUNDET MED DRUKNEULYKKER	30
6.4 BADEULYKKER	33
6.5 DRUKNEULYKKER RELATERET TIL FRITIDSAKTIVITETER I BÅD	37
6.6 DRUKNEULYKKER VED FÆRDELSE PÅ HAVN	38
6.7 ANDRE TIL STEDE PÅ ULYKKESTIDSPUNKTET	41
6.8 BLEV GENOPLIVNING FØRSØGT?	41
6.9 BØRNS DRUKNEULYKKER	42
7. SELVMORD VED DRUKNING 2001-2008	44
8. METODE	46

8.1 BEGREBER ANVENDT I RAPPORTEN	46
8.2 DATAKILDER	46
8.3 REVURDERING AF DØDSMÅDE	48
8.4 DATAKVALITET, SAMMENFATNING	50
8.5 VARIABLE	51
8.6 DEFINITION AF DRUKNING	52
REFERENCER	54
BILAG: TABELLER	56

TABELLER OG FIGURER I RAPPORTEN

Tabeller

Tabel 1: Død ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på døds måde og år	24
Tabel 2: Kønsfordeling i procent for druknedøde i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på døds måde...	25
Tabel 3: Druknedøde i perioden 2001-2008. Opdelt efter døds måde og alder. Antal.....	25
Tabel 4: Kilder til død ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på år	25
Tabel 5: Kilder til død ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008 opdelt på bopælsland.....	26
Tabel 6: Død ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt bopælsland	26
Tabel 7: Sygehusbehandlede druknede i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på alder og behandling. .	27
Tabel 8: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aldersgrupper og år.....	28
Tabel 9: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på sted og år	29
Tabel 10: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på sted og køn	30
Tabel 11: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008. Opdelt på aktivitet og aldersgrupper.....	31
Tabel 12: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008. Opdelt på aktivitet og køn	31
Tabel 13: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aktivitet og år	32
Tabel 14: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aktivitet og måned for ulykke	32
Tabel 15: Badeulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på sted og måned for ulykke	34
Tabel 16: Andre til stede ved drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aktivitet	41
Tabel 17: Genoplivning ved drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aktivitet	42
Tabel 18: Drukneulykker blandt børn i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på år og køn	42
Tabel 19: Drukneulykker blandt børn i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på alder og aktivitet.....	43
Tabel 20: Selvmord ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på køn og år	44
Tabel 21: Selvmord ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008. Opdelt på køn og aldersgrupper	44
Tabel 22: Selvmord ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008. Opdelt på sted og måned	45
Tabel 23a: Oprindelig og revurderet kodning af døds måde ved drukning	49
Tabel 23b: Revurderet versus oprindelig kodning af døds måde ved drukning, detaljeret opgørelse	49

BILAG

Tabel B1: Druknedøde i Danmark i perioden 1970-2008 ud fra Dødsårsags-registeret (1970-2000) og drukneregisteret (2001-2008, korrigeret døds måde). Antal, opdelt på døds måde og år	56
Tabel B2: Drukneulykker 1970-2008 ud fra Dødsårsagsregisteret (1970-2000) og drukneregisteret (2001-2008, korrigeret døds måde). Antal opdelt på år, køn og alder	57

Figurer

Figur 1: Danskere druknet i Danmark i perioden 1970-2008, opdelt på døds måde	19
Figur 2: Danskere druknet i Danmark som følge af selvmord eller ulykke i perioden 1970-2008, opdelt på køn	19
Figur 3a: Danske børn og unge druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2008. Årlige gennemsnitsantal i femårsperioder	20
Figur 3b: Danske børn og unge druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2008. Rater pr. 100.000 befolkning	20

Figur 4a: Voksne danskere over 25 år druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2008. Årlige gennemsnitsantal i femårsperioder	21
Figur 4b: Voksne danskere over 25 år druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2008. Rater pr. 100.000 befolkning	21
Figur 5: Danskere druknet ved ulykke i Danmark i perioden 2001-2008, fordelt på aldersgrupper. Rater pr. 100.000 befolkning	22
Figur 6: Kort over badeulykker i åbent vand i Danmark 2001-2008	35
Figur 7: Kort over udlændinges badeulykker i åbent vand i Danmark 2001-2008	36
Figur 8: Kort over drukneulykker i forbindelse med færdsel på havn i Danmark 2001-2008.....	38

FORORD

Statens Institut for Folkesundhed ved Syddansk Universitet har på foranledning af TrygFonden og Dansk Svømmeunion udarbejdet denne rapport, der præsenterer analyser af omfanget og årsagerne til druknedød som følge af ulykke, selvmord og drab. Rapporten er en opfølgning på den første rapport med druknestatistik, som blev udgivet i 2009.

Rapportens tal og analyser er baseret på data fra dødsattester, hvor dødsårsagen er drukning (fra Sundhedsstyrelsens Dødsårsagsregister). Derudover er der i denne rapport suppleret med data fra rapporter over redningsaktioner i danske farvande, politirapporter og avisartikler samlet af Søsportens Sikkerhedsråd, Søfartsstyrelsen for perioden 2002-2008 og oplysninger om druknede fra Rådet for større Badesikkerhed 2007-2008, primært baseret på avisartikler. Endelig er der for druknetilfælde i 2007 og 2008 foretaget en søgning i Infomedia og på internettet med det formål, at finde yderligere oplysninger om ovennævnte druknetilfælde.

I kapitel 4 beskrives udviklingen i druknedød i Danmark i perioden 1970 til 2008, med fokus på ulykkesrelateret drukning. I kapitel 5-7 beskrives samtlige druknedødsfald i perioden 2001-2008 mere indgående i en analyse af de faktorer, der har haft betydning for drukneulykkerne, og som således kan pege på muligheder for forebyggelse af druknedødsfald. Kapitel 8 rummer metodekapitlet, der bl.a. beskriver variable, datakilder, datakvalitet, og hvordan der er foretaget en revurdering af døds måde ved gennemgangen af dødsattesterne. Bagest i rapporten findes bilagstabeller.

Hanne Møller (Kommunikationsmedarbejder, temakoordinator cand.comm.), Bjarne Laursen (seniorforsker, cand.scient., ph.d.), og Karin Helweg-Larsen (seniorforsker, special-læge), Statens Institut for Folkesundhed, SDU har gennemført analyserne og udarbejdet rapporten. Karin Helweg-Larsen har forestået revurderingen af dødsattesterne mht. klassifikation af døds måde. Manja Holm Laursen (studertermedhjælp) har indtastet og efterkodet dødsattesterne og har assisteret ved udarbejdelsen af kort. Kirsten Zachariassen (kontorfuldmægtig) har stået for opsætning af rapporten og har assisteret ved udarbejdelsen af kort.

Søsportens Sikkerhedsråd takkes for at stille redningsrapporter og andet materiale for perioden 2002-2008 til rådighed for projektet.

Rapporten er finansieret af TrygFonden.

København, 15. juni 2010

Henrik Brønnum-Hansen,
Forskningsleder
Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet

Gurli Martinussen
Direktør
TrygFonden

1. RESUMÉ AF UNDERSØGELSENS RESULTATER

1.1 DANSKERE DRUKNET I DANMARK: UDVIKLINGEN 1970-2008

I alt 7318 dødsfald var registreret i Dødsårsagsregisteret med drukning som den grundlæggende dødsårsag. Disse dødsfald omfatter drukning blandt personer med fast bopæl i Danmark. Druknedødsfald i Grønland og Færøerne indgår ikke i opgørelserne i denne rapport, ligesom danskere druknet i udlandet heller ikke er medtaget, da dette tal ikke er kendt. Af de 7318 dødsfald var 3092 (42,2%) drukneulykker, 3.525 (48,2%) selvmord ved drukning, 35 drab (0,5%), mens dødsårsagen for 666 (9,1%) var ubestemt.

Antallet af druknede danskere faldt markant i perioden, fra 213 i 1970 til 97 i 2008. Drukneulykkerne faldt i samme periode fra 139 til 45. Dette fald skete primært fra 1970 til 1995, hvorefter det årlige antal ulykker har været nogenlunde stabilt. Udviklingen i antallet af selvmord ved drukning viste et andet mønster: Perioden 1970-1981 var kendetegnet ved en stigning i antallet af selvmord fra 61 til 147, mens den efterfølgende periode frem til 2008 var karakteriseret af et fald.

Drukneulykker er langt overvejende hændelser, der rammer mænd. Mænd havde således gennem hele perioden langt flere drukneulykker end kvinder. For mændene ses en markant reduktion i antallet af drukneulykker mellem 1970 og 2008 fra 122 til 38. Antallet af drukneulykker blandt kvinder lå derimod på under 20 ulykker årligt gennem hele perioden.

Blandt børn, unge og voksne op til 44 år faldt forekomsten af ulykkesrelateret drukning kraftigt i perioden, mens udviklingen blandt 45-64 årige og 65+ årige var mere jævn og let stigende.

1.2 DRUKNEDØDE 2001-2008

Druknedødsfald i perioden 2001-2008 er blevet analyseret nærmere på baggrund af en gennemgang af dødsattester, hvor dødsårsagen er registreret som drukning. I modsætning til rapporten fra 2009(1) indgår dødsattester for udlændinge også i materialet, dog må der her regnes med større usikkerhed mht. til kompletthed, ligesom oplysningsindholdet vedr. omstændigheder og helbredsoplysninger også er mere begrænset. Disse data er suppleret med oplysninger fra redningsrapporter fra Søværnets Operative Kommando (SOK), opgørelser fra Rådet for større Badesikkerhed, samt nyhedsmedier.

I alt døde 998 personer som følge af drukning i Danmark i perioden 2001-2008. Af disse var 552 (55%) ude for en drukneulykke, 347 (35%) begik selvmord, fire blev dræbt, mens dødsårsagen bag de resterende 95 (10%) tilfælde var ubestemt.

1.3 ULYKKESRELATERET DRUKNING 2001-2008

Der er følgende karakteristika for personer druknet som følge af ulykke i Danmark:

- 552 personer døde som følge af drukning i Danmark i perioden 2001-2008.
- Der var langt flere mænd (86%) end kvinder (14%).
- Det årlige antal drukneulykker var nogenlunde konstant i perioden 2001-2008.
- Drukneulykkerne skete især for voksne. 67% var over 45 år, mens kun 8% var under 18 år.
- Alkohol var en faktor i hver fjerde drukneulykke blandt voksne (27%), særligt udtalt ved havneulykker (53%).
- Antallet af havneulykker er faldet markant i 2007 og 2008 i forhold til resten af perioden med hhv. 12 og 11 ulykker i de to år, mod et gennemsnit på 17 ulykker i perioden; og i særdeleshed i forhold til 2005 og 2006, hvor antallet lå højt med hhv. 22 og 23 havneulykker.
- De tre hyppigste steder for drukneulykker var: Åbent hav eller fjord (25%) ved havne (24%), langs kysten (19%), eller i sø (8%).
- De tre hyppigste aktiviteter forbundet med drukneulykker var: Fritidsaktiviteter i båd (21%), badeulykker (19%) og drukneulykker, der skete som følge af færdsel på havn (17%).
- Ved hver femte drukneulykke mangler der oplysninger om den forudgående aktivitet, før ulykken.
- Omstændighederne bag børns drukneulykker afhang af barnets alder. Spædbørn druknede i badekar, småbørn ofte i havebassiner og større børn især ved badning.

1.4 SELVMORD VED DRUKNING 2001-2008

- I alt 347 personer begik selvmord ved drukning i perioden 2001-2008.
- Der var næsten lige mange mænd (52%) og kvinder (48%).
- Hovedparten af selvmordene blev begået af personer over 45 år (84%). Særligt gruppen over 75 år var stærkt overrepræsenteret i forhold til befolkningens størrelse i denne aldersgruppe.
- Flest begik selvmord ved drukning i havne (33%), dernæst ved kyster (19%), i søer (13%) og ved spring fra broer (10%).

2. ENGLISH SUMMARY

2.1 DEATH BY DROWNING IN DENMARK: TRENDS 1970-2008

A total of 7318 deaths were recorded in the Danish Cause of Death Register with drowning as the cause of death. The Cause of Death register includes persons with permanent residence in Denmark, who died in Denmark. Tourists and migrant workers like fishermen are not included. Fatal drowning in Greenland and the Faroe Islands are not included, like Danes drowned abroad. Of the 7318 deaths, the manner of death was in 3092 (42.2%) cases unintentional, in 3525 (48.2%) cases suicides, in 35 (0.5%) cases homicides, while in 666 (9.1%) cases the manner of death was undetermined.

The number of deaths by drowning decreased markedly during the period 1970-2008, from 213 in 1970 to 97 in 2008 (rates: 4.3 and 1.8 per 100,000 Danish inhabitants, respectively). Death by unintentional drowning decreased during the same period from 139 to 45 (rates: 2.8 and 0.8 per 100,000). This decrease occurred primarily from 1970 to 1995, after which the annual number of cases has remained fairly constant. The suicide trend showed a different pattern: The period 1970-1981 was characterized by an increase in the number of suicides from 61 to 147, while the subsequent period up to 2008 was characterized by a decline.

Unintentional drowning is mainly affecting men. Males had throughout the period far more deaths by unintentional drowning than had women. For men, between 1970 and 2008, deaths by unintentional drowning decreased from 122 to 38 cases. The number of deaths by unintentional drowning among women was less than 20 a year throughout the period.

Among children, adolescents, and adults up to 44 years the incidence of fatal unintentional drowning decreased strongly during the period, while the incidences among 45-64 year olds and 65 + year olds were constant or slightly increasing.

2.2 DEATH BY DROWNING 2001-2008

Based on a review of death certificates and other sources of information all drowning deaths during the period 2001-2008 were further analyzed. In contrast to the report published in 2009, and in contrast to the data for the period 1970-2008 information on persons without permanent residence in Denmark was also included. However, these data have greater uncertainty with respect to completeness and content. The death certificates were supplemented with information from reports from the Maritime Assistance Service, reports from the Danish Council for Greater Water Safety, and from the media.

A total of 998 persons died from drowning in Denmark in the period 2001-2008 (rate: 2.1 per 100,000 Danish inhabitants). Of these, 552 (55%) were unintentional drowning, 347 (35%) committed suicide, four were killed, while the remaining 95 (10%) cases were of undetermined intent (rates: 1.1, 0.8, 0.01 and 0.2 per 100,000, respectively).

Number and incidence rates of fatal drowning 2001-2008

	Number	Percent	Number*	IR per 100,000**
Unintentional	552	55%	468	1.1
Suicide	347	35%	337	0.8
Homicide	4	0.4%	4	0.01
Undetermined intent	95	10%	83	0.2
Total	998	100%	892	2.1

* Only Danish residents

** IR based on death by drowning among Danish residents only

2.3 UNINTENTIONAL DROWNING DEATHS 2001-2008

There were the following characteristics of unintentional drowning deaths in Denmark:

- 552 people died due to unintentional drowning in the period 2001-2008.
- There were many more men (86%) than women (14%).
- The annual number of drowning deaths was fairly constant during the period 2001-2008.
- Drowning deaths affected adults in particular. 67% were over 45 years, while only 8% were under 18.
- Alcohol was involved in every four drowning deaths among adults (27%), in particularly for drowning in ports (53%).
- The number of unintentional drowning deaths in ports has decreased significantly in 2007 and 2008 compared to the previous years.
- The three most common sites of drowning were sea or inlet (25%), ports (24%), coast or beach (19%) or lake (8%).
- The three most frequent activities associated with unintentional drowning deaths were: leisure boating (21%), bathing (19%), and walking and being at ports (17%).
- Every fifth drowning death lacks information on the activity prior to the accident.
- The circumstances related to children's drowning deaths depended on the child's age. Infants drowned in bathtubs, toddlers in garden pools and older children especially during bathing in the sea.

2.4 SUICIDE BY DROWNING 2001-2008

- A total of 347 people committed suicide by drowning in the period 2001-2008.
- There were almost equal numbers of men (52%) and women (48%).
- The majority of suicides were among people aged 45 years or more (84%). Especially those over 75 years were heavily over-represented relative to their population size.
- Most committed suicide by drowning in ports (33%), at the coast or beach (19%) in lakes (13%), or by jumping from bridges (10%).

3. INDLEDNING

3.1 BAGGRUND

Antallet af dødsfald ved drukning i Danmark er halveret siden 1970, men de sidste 8-10 år har forekomsten ligget på samme niveau.

Oplysninger om drukning i Danmark kan indhentes fra flere forskellige kilder. Pressen og andre nyhedsrelaterede medier referer ofte, men ikke altid, dødsfald ved drukning, ligesom redningstjenester (herunder Politi, Falck, Søværnets Operative Kommando (SOK)) rapporterer og registrerer redningsaktioner på og nær vand. Rådet for større Badesikkerhed opgør druknedødsfald under badning ud fra nyhedsmedier. Oplysninger fra medieomtale og avisartikler kan dog være af svingende omfang og kvalitet, og der mangler ofte tilstrækkelige oplysninger til en sikker optælling af det samlede antal årlige druknedødsfald. Samme problem gør sig gældende i redningstjenesternes registreringer af druknedøde, som også ofte mangler oplysninger om den tilskadekomnes identitet, særligt ved døde fundet i vandet.

I denne rapport beskrives omfang og årsager til drukning på baggrund af oplysninger fra dødsattester og Dødsårsagsregisteret, og for perioden 2001-2008 er der suppleret med data fra Søværnets Operative Kommando (SOK), Rådet for større Badesikkerhed og nyhedsmedier, for at sikre den størst mulige kompletthed.

Rapporten er udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, på foranledning af TrygFonden og Dansk Svømmeunion.

3.2 FORMÅL

Formålet med undersøgelsen var at beskrive:

- Omfanget af og udviklingen i danskere druknet i Danmark i perioden 1970-2008, på baggrund af eksisterende oplysninger i Dødsårsagsregisteret i Sundhedsstyrelsen, suppleret med oplysninger fra SOK, Rådet for større Badesikkerhed og nyhedsmedier, for perioden 2001-2008.
- Omfanget og omstændighederne omkring druknedød i Danmark i perioden 2001-2008, ud fra en gennemgang af dødsattester for disse personer, suppleret med oplysninger fra SOK, Rådet for større Badesikkerhed og nyhedsmedier, for perioden 2001-2008.

Undersøgelsen belyser drukning som følge af såvel ulykker, selvmord og drab. Det primære fokus er dog drukneulykker.

4. DANSKERE DRUKNET I DANMARK 1970-2008

4.1 OMFANG

I alt døde 7.318 danskere i perioden 1970-2008 ved drukning. Heraf var 3.092 (42,2%) drukneulykker, 3.525 (48,2%) selvmord ved drukning, 35 drab (0,5%) mens dødsårsagen for 666 (9,1%) druknetilfælde var ubestemt.

4.2 UDVIKLING OVER TID

Antallet af danskere druknet i Danmark – ulykker såvel som selvmord og drab – faldt markant i perioden 1970-2008 fra 213 til 97 (figur 1), med et maksimum på 307 i 1981 og et minimum på 94 i 2005. Antallet af drukneulykker faldt fra 139 i 1970 til 45 i 2008, drukneulykker blandt kvinder har dog ligget på et lavt niveau i hele perioden (figur 2 + bilagstabel B2). I de seneste 10 år har drukneulykker blandt mænd skilt sig ud som klart hyppigere end de andre typer af druknedød. Udviklingen i antallet af selvmord ved drukning viste et andet mønster: Perioden 1970-1981 var kendetegnet ved en stigning i antallet af selvmord fra 61 til 147, mens den efterfølgende periode frem til 2008 var karakteriseret af et fald. Særligt kvinders selvmord ved drukning er antalsmæssigt faldet markant i perioden og har i periodens sidste seks år ligget under mændenes niveau. Det samlede antal selvmord ved drukning har siden 2000 ligget under 60 årligt.

4.3 ULYKKESRELATERET DRUKNING 1970-2008

Generelt er forekomsten af drukneulykker faldet betragteligt i perioden 1970-2008. I de følgende figurer vises udviklingen i 5 års-perioder, i hhv. det gennemsnitlige antal i perioden og i rater pr. 100.000 befolkning. Den sidste periode omfatter dog kun 4 år (2005-2008). Overordnet set er forekomsten faldet mest hos børn, unge og voksne op til 44 år, mens tendensen hos de 45-64 årige og den ældste gruppe over 65 år, er mere jævn eller stigende.

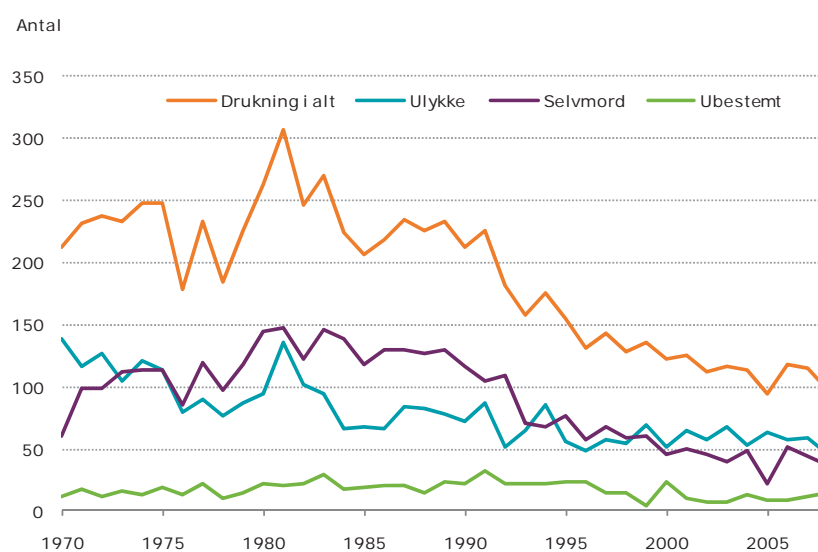
Forekomsten af børns og unges drukneulykker er markant reduceret i perioden 1970-2008 (figur 3a). For unge i alderen 15-24 år ses et fald i antallet af drukneulykker fra godt gennemsnitligt 23 ulykker om året i perioden 1970-74 til fem om året i perioden 2005-2008. For de små børn under 5 år er antallet af drukneulykker tilsvarende faldet markant, fra gennemsnitligt 16 i perioden 1970-74 til gennemsnitligt én i perioden 2005-2008 (figur 3a). Drukneulykker blandt de 5-9 årige og de 10-14 åriges er også faldet i perioden, om end lidt mindre end blandt de 0-4 og 15-24 årige. Forekomsten af drukneulykker blandt de 5-9 årige viser tilmed en lille stigning i den sidste periode.

I figur 3b vises udviklingen i drukneulykker i rater pr. 100.000 børn – her er antallet af drukneulykker sat i forhold til udviklingen i børnebefolkningen i perioden. Raterne viser samme faldende tendens for alle aldersgrupper, dog tegner de 0-4 årige sig for det mest markante fald, efterfulgt af de 15-24 årige.

Hos de voksne er tendensen ikke så entydig (figur 4a og 4b.) Blandt de 25-44 årige skete der en nedgang i antallet af drukneulykker fra gennemsnitligt 31 årligt i femåret 1970-74 til gennemsnitligt otte årligt i perioden 2005-2008. Samme tendens viste raterne. For aldersgruppen 45-64 var der ikke nogen entydig udvikling over perioden; antallet af druknede i den seneste periode 2004-2008 nærmer sig igen niveauet for perioden 1970-1974 (hhv. gennemsnitligt 27 og 25 årligt). I den mellemliggende periode fra 1975-79 til 2005-2008 har der været en stigende tendens. Blandt de 65+ årige sås en lille stigning i antallet af drukneulykker fra gennemsnitligt 11 i 1970-74 til 12 i perioden 2005-2008. Den tilsyneladende stigning skyldes, at der er blevet flere i disse aldersgrupper. Figur 4b viser, at når der tages højde for den demografiske udvikling, er der ikke tale om en stigning i risikoen for drukneulykker i disse aldersgrupper (figur 4b).

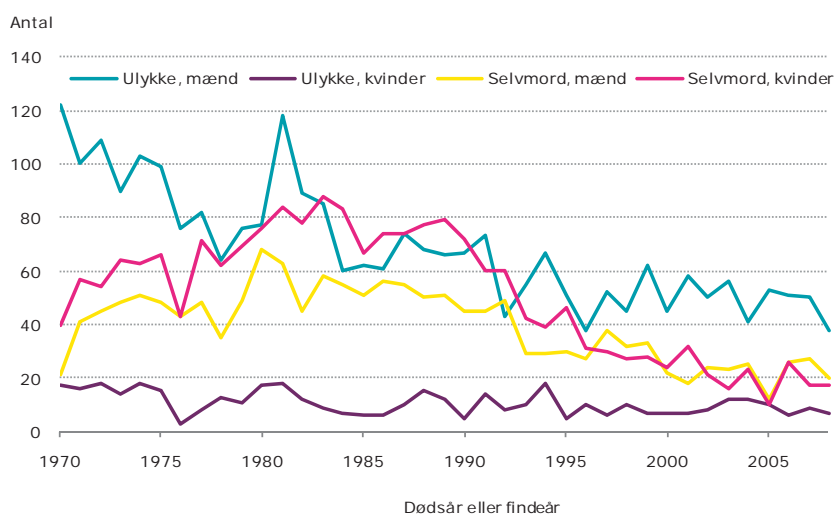
Figur 1: Danskere druknet i Danmark i perioden 1970-2008, opdelt på dødsårsag

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

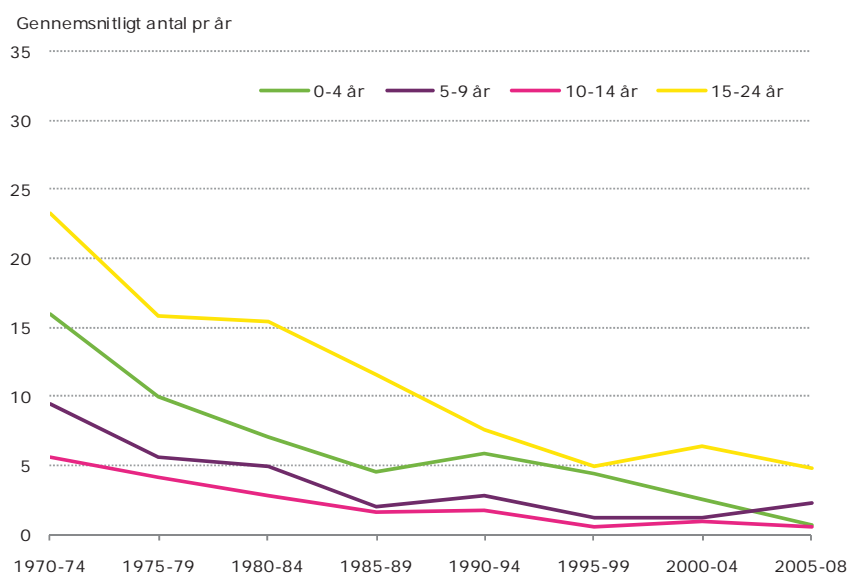

Figur 2: Danskere druknet i Danmark som følge af selvmord eller ulykke i perioden 1970-2008, opdelt på køn

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

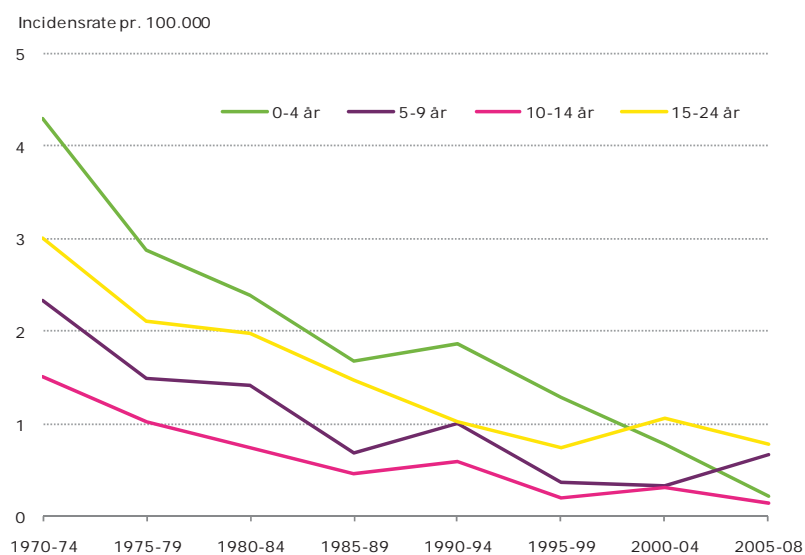

Figur 3a: Danske børn og unge druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2008. Årlige gennemsnitsantal i femårsperioder

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

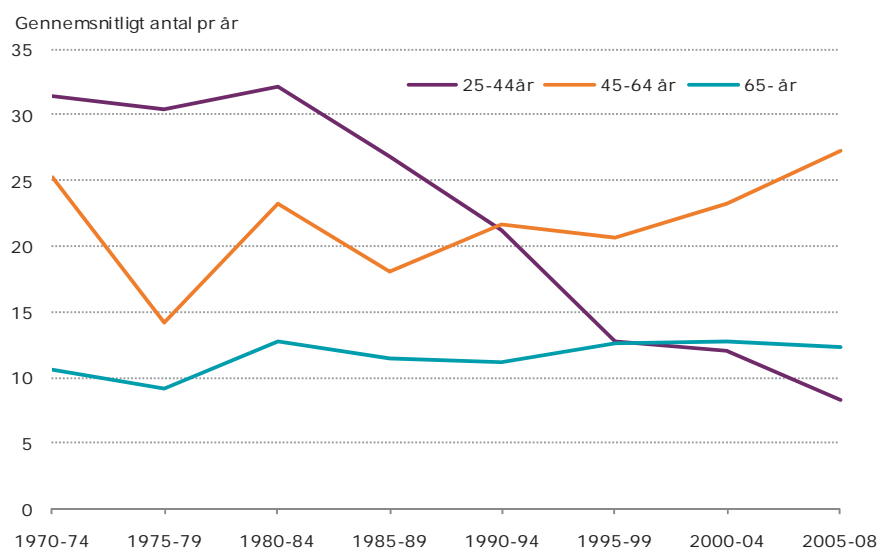
Figur 3b: Danske børn og unge druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2008. Rater pr. 100.000 befolkning

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

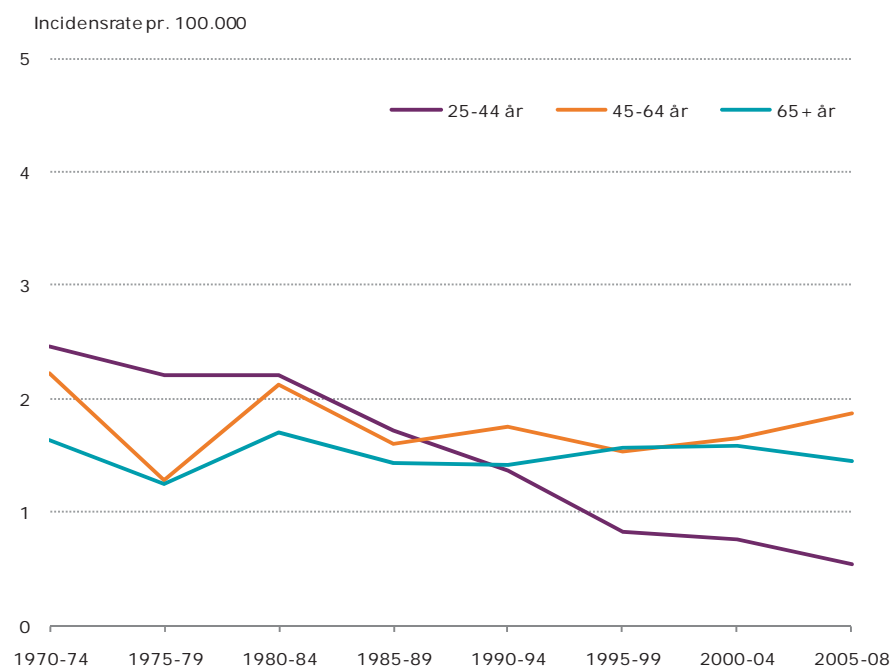
Ved at betragte incidensrater i stedet for antal druknede, får man et bedre indtryk af den årlige risiko for at drukne, for den enkelte person, idet der korrigeres for den demografiske udvikling med deraf følgende forskydninger i alderssammensætningen, der er sket i perioden 1970-2008.

Figur 4a: Voksne danskere over 25 år druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2008. Årlige gennemsnitsantal i femårsperioder

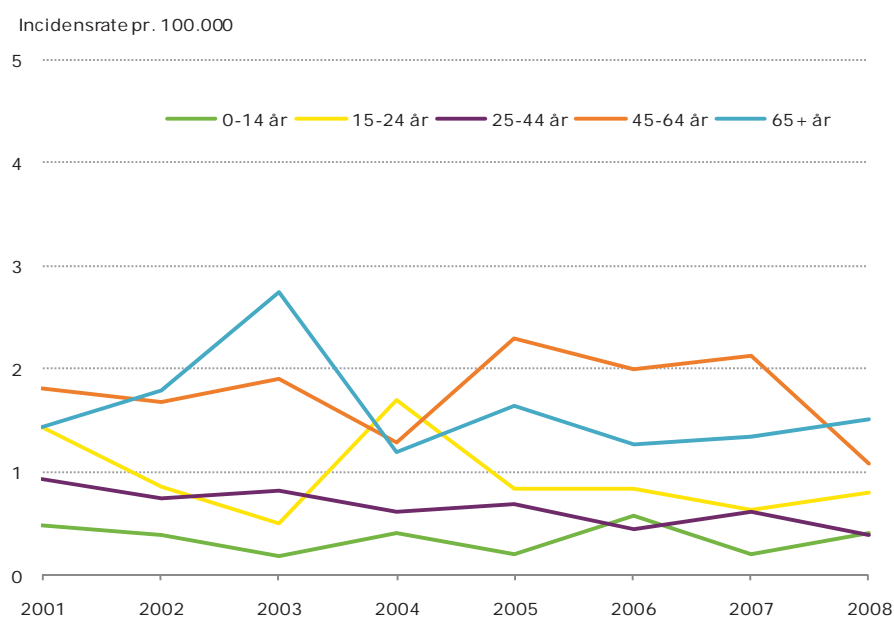
Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

Figur 4b: Voksne danskere over 25 år druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2008. Rater pr. 100.000 befolkning

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

Figur 5: Danskere druknet ved ulykke i Danmark i perioden 2001-2008, fordelt på aldersgrupper. Rater pr. 100.000 befolkning

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med cpr-nummer og fast bopæl i Danmark.

Figur 5 viser udviklingen de seneste 8 år. I denne periode har der ikke været nogen klar udvikling, idet udsvingene fra år til år i de enkelte aldersgrupper beror på tilfældigheder. Figuren viser, at aldersgrupperne over 45 år har den højeste risiko for at dø ved en drukneulykke, og børn under 15 år har den laveste risiko.

5. DRUKNEDØDE I DANMARK 2001-2008

Dette kapitel belyser druknedøde i Danmark i perioden 2001 – 2008, hvor døds måden var drukning som følge af ulykke, selvmord, drab og ubestemt døds måde. Materialet omfatter såvel alle danskere som udlændinge, herunder turister. Det skal dog understreges, at materialet vedrørende udlændinge er mangelfuldt, især for 2005.

Opgørelserne over druknedøde i denne rapport baserer sig på flere kilder, til forskel fra druknestatistikken udgivet i 2009, der alene var baseret på Dødsårsagsregisteret. Desuden er udlændinge nu medtaget i dette kapitel, hvor de i den tidligere rapport var behandlet separat. Tallene i tabellerne i dette kapitel for perioden 2001-2006 er derfor større end i den tidligere rapport, og større end tallene for danskere alene præsenteret i kapitel 4.

5.1 OMFANG

I alt døde 998 personer i Danmark i perioden 2001-2008 som følge af drukning. Af disse skyldtes 552 (55%) ulykke, 347 (35%) selvmord, fire drab mens døds måden var ubestemt ved 95 (10%) tilfælde. Antallet af druknedøde har ligget nogenlunde konstant på omkring 125 dødsfald om året (tabel 1).

5.2 DØDSMÅDE

I den undersøgte 8-års periode var antallet af drukneulykker mere eller mindre konstant med ca. 70 ulykker om året. Det samme var tilfældet med selvmord, hvor der i gennemsnit var godt 40 druknedøde årligt. (tabel 1). Mænd udgjorde langt hovedparten af de druknedøde (728 eller 73%). Især for drukneulykker var andelen af mænd stor (476 eller 86%) – (tabel 2).

Overordnet var langt hovedparten af de druknedøde over 45 år (725 eller 73%), med flest i aldersgrupperne 45-54 og 55-64 år. Antalsmæssigt udgør børn og unge under 15 år kun en mindre andel af de druknede (42 eller 4,2 %) – (tabel 3).

Tabel 1: Død ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på døds måde og år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I alt
Ulykke	76	67	76	61	71	70	69	62	552
Selvmord	51	47	42	50	23	52	44	38	347
Drab	0	2	2	0	0	0	0	0	4
Ubestemt	10	9	9	14	9	12	13	19	95
I alt	137	125	129	125	103	134	126	119	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 2: Kønsfordeling i procent for druknedøde i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på døds måde

	Mænd	Kvinder	I alt
Ulykke	476	76	552
Selv mord	181	166	347
Drab	2	2	4
Ubestemt	69	26	95
I alt	728	270	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 3: Druknedøde i perioden 2001-2008. Opdelt efter døds måde og alder. Antal

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	I alt
Ulykke	11	26	50	37	58	119	124	70	57	552
Selv mord	0	0	6	18	31	71	80	64	77	347
Drab	3	1	0	0	0	0	0	0	0	4
Ubestemt	1	0	3	7	21	13	16	16	18	95
I alt	15	27	59	62	110	203	220	150	152	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

5.3 KILDER TIL DØD VED DRUKNING

Dødsårsagsregisteret var den primære datakilde til analyse af druknedødsfald (957), suppleret med oplysninger fra Søsportens Sikkerhedsråd i perioden 2002-2008 (33) og Rådet for større Badesikkerhed (8) i perioden 2007-2008 (tabel 4). Se endvidere metodeafsnittet i kapitel 8 for en uddybende beskrivelse af datakilder og databehandling.

Tabel 4: Kilder til død ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I alt
Dødsårsagsregisteret	137	119	126	123	101	128	116	107	957
Søsportens Sikkerhedsråd	0	6	3	2	2	6	7	7	33
Rådet for større Badesikkerhed	0	0	0	0	0	0	3	5	8
I alt	137	125	129	125	103	134	126	119	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

I kapitel 5-7 opgøres danskere og udlændinge (dvs. personer uden fast bopæl i Danmark) sammen i alle tabeller, til forskel fra rapporten fra 2009, hvor de blev opgjort hver for sig. I tabel 5 fremgår det hvor mange danskere og udlændinge, der er registreret i de anvendte datakilder. Personer uden fast bopæl i Danmark udgør 11% af alle druknede i perioden. Disse personer er oftest turister, sejlere eller erhvervsfiskere. De fleste udlændinge drukner som følge af en ulykke (79%).

Tabel 5: Kilder til død ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på bopælsland

	Danmark	Tyskland	Norge	Sverige	Polen	Andet, uoplyst	I alt
Dødsårsagsregisteret	871	54	11	7	6	8	957
Søsportens Sikkerhedsråd	17	12	0	1	0	3	33
Rådet for større Badesikkerhed	4	1	0	0	2	1	8
I alt	892	67	11	8	8	12	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 6: Død ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på bopælsland

	Danmark	Tyskland	Norge	Sverige	Polen	Andet, uoplyst	I alt
Ulykke	468	57	8	3	6	10	552
Selv mord	337	4	1	4	0	1	347
Drab	4	0	0	0	0	0	4
Ubestemt	83	6	2	1	2	1	95
I alt	892	67	11	8	8	12	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

5.4 UBESTEMT DØDSMÅDE

Ved knap hver 10. druknedødsfald kan dødsmåden ikke fastslås med sikkerhed. Det drejer sig ofte om hændelser, hvor den afdøde ikke er blevet set gå i vandet, falde over bord el. lign. og hvor der ikke foreligger tilstrækkelige viden, der kan pege på, om der er tale om en ulykke, et selvmord eller et drab. 2008 ligger markant højere end de tidligere år mht. andelen med ubestemt dødsårsag (16 %). Dette skyldes ikke mindst, at der i forhold til de tidligere år har været færre oplysninger på dødsattesten. Dette har bevirket, at det er blevet sværere at revurdere dødsårsagen.

5.5 SYGEHUSBEHANDLING VED DRUKNING 2001-2008

I perioden 2001-2008 var der registreret 529 personer, som blev indbragt på sygehuse i Danmark i forbindelse med drukning (aktionsdiagnose T75.1). Af disse blev 364 indlagt, de fleste i et til to døgn. 80 personer blev dog indlagt tre døgn eller mere, og fire var indlagt i mere end en måned. 104 blev registreret som døde på skadestuen eller under indlæggelsen. Hertil kommer et ukendt antal personer, som blev indbragt døde på skadestuen, idet disse som regel ikke får en diagnose. Det er altså kun en lille del af de druknedøde, der dør efter behandling på et sygehus, og også et forholdsvis lille antal personer, der behandles for drukning i forhold til antallet af døde. Dette er meget forskelligt fra andre typer af tilskadekomst, hvor der er mange gange flere sygehusbehandlede end døde. Der er dog en betydelig aldersforskul i dette, som det fremgår af Tabel 7.

Tabel 7: Sygehusbehandlede druknede i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på alder og behandling

Alder	Sygehusdata					Druknerregister
	Sygehusbehandlede	Heraf indlagte	Indlagt mindst 3 dage	Døde på sygehus	Heraf døde under indlæggelsen	Døde
0-4 år	122	111	16	9	7	15
5-14 år	109	88	9	10	6	27
15-24 år	54	26	9	7	5	59
25-34 år	33	22	6	5	2	62
35-44 år	37	21	4	11	2	110
45-54 år	43	27	7	12	5	203
55-64 år	62	34	10	25	9	220
65-74 år	42	24	16	13	2	150
75+ år	27	11	3	12	1	152
I alt	529	364	80	104	39	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 7 viser, at selv om der er få druknedøde børn, er antallet af børn, der behandles på et sygehus i forbindelse med druknehændelser betydeligt større. Dette kan skyldes, at der ofte er voksne i nærheden, som kan hjælpe eller tilkalde hjælp. For de ældre er situationen omvendt: Kun meget få behandles på sygehus, sandsynligvis fordi de ældre oftere drukner alene og derfor er døde, når de bliver fundet.

6. DRUKNEULYKKER 2001-2008

6.1 OMFANG OG UDVIKLING

I perioden 2001-2008 døde 552 personer ved en drukneulykke i Danmark. De 45-64 årige havde den højeste forekomst af drukneulykker i perioden, mens børn 0-14 år havde den laveste. Langt flere mænd (476, 86%) end kvinder (76, 14%) døde som følge af drukneulykker. Aldersfordelingen blandt kvinder og mænd var nogenlunde den samme for drukneofrene. Dog er der en højere andel af ældre over 65 år blandt kvinderne (33%) end blandt mændene (21%). Glædeligt er det, at ingen kvinder i alderen 0-37 år mistede livet i en drukneulykke i 2007 og 2008.

Antallet af drukneulykker har ligget nogenlunde konstant i perioden med ca. 70 tilfælde om året. I 2008 var antallet af druknedøde med ubestemt døds måde højere end tidligere år (jf. tabel 1), og det kan antages at antallet af drukneulykker i 2008 er lidt højere end angivet i tabellerne, der udelukkende viser de tilfælde, der med rimelig sikkerhed skyldes en drukneulykke.

I perioden ses en faldende tendens i antallet af drukneulykker for de 15-34 årige, mens forekomsten blandt de 45-54 årige er mere konstant, hos børn op til 14 år og blandt de ældste er forekomsten nogenlunde uændret. Disse udviklinger skal dog tages med et forbehold, da ændringer fra år til år kan skyldes tilfældige udsving.

Alkohol var en væsentlig faktor i forbindelse med drukneulykkerne, idet der i 139 tilfælde (25%) var oplysninger om, at den druknede havde drukket alkohol.

Tabel 8: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aldergrupper og år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I alt
0-4 år	3	1	0	3	2	0	0	2	11
5-14 år	2	4	2	3	2	6	3	4	26
15-24 år	10	5	4	10	5	6	5	5	50
25-34 år	10	4	7	2	7	2	1	4	37
35-44 år	8	11	8	9	3	6	10	3	58
45-54 år	16	14	15	8	19	15	20	12	119
55-64 år	15	13	16	13	18	19	17	13	124
65-74 år	6	6	10	8	8	12	6	14	70
75+ år	6	9	14	5	7	4	7	5	57
I alt	76	67	76	61	71	70	69	62	552

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

6.2 STED FOR DRUKNEULYKKEN

I perioden 2001-2008 skete hovedparten af drukneulykkerne i enten åbent hav/fjord, havne eller ved kysten (tabel 9), men også i søer og vandløb skete der en del drukneulykker.

I kategorien "Andet" er bl.a. indeholdt stederne: Is på vand (4), havebassin/fiskedam (4), grusgrav (3), landbrugsareal (2), mergelgrav, mosehul, våge og lignende (11) og vandbrønd (1) aljebeholder og gylletank (2).

For mænd skete de fleste drukneulykker på åbent hav/fjord og i havneområder, mens de hyppigste steder for kvinders drukneulykker var ved de danske kyster og i søer. I 2007 og 2008 ses et markant fald i antallet af drukneulykker i havne, i forhold til de tidligere år, med hhv. 12 og 11 ulykker i de to år, mod et gennemsnit på 17 i hele perioden. Det springer ligeledes i øjnene, at antallet i 2007 og 2008 er halveret i forhold til 2005 og 2006, hvor der var hhv. 22 og 23 drukneulykker i havne i Danmark (tabel 9).

Blandt ulykkerne på åbent hav/fjord og i havne var det især personer i alderen 45-64, som var ofre for drukneulykker. For drukneulykker ved de danske kyster var det aldersgruppen over 45 år, som forekom hyppigst, mens det for ulykker i pool og svømmehal var børn og unge, som udgjorde hovedparten af de druknede (tabel 9).

Tabel 9: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på sted og år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I alt
Åbent hav/fjord	26	19	13	20	14	13	21	14	25%
Havn	19	14	18	16	22	23	12	11	24%
Sø	4	7	10	3	5	5	5	7	8%
Kyst (herunder strand og fjord)	8	13	12	8	16	16	12	19	19%
Inden- og udendørs bassin	2	3	5	2	4	0	1	3	4%
Badekar	2	1	1	3	1	1	1	1	2%
Bro	1	1	1	0	0	0	1	0	1%
Vandløb	9	3	8	4	5	6	6	3	8%
Andet	3	3	6	4	3	6	4	2	6%
Ukendt	2	3	2	1	1	0	6	2	3%
I alt	76	67	76	61	71	70	69	62	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 10: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på sted og køn

	Mænd	Kvinder	I alt	%
Åbent hav/fjord	131	9	140	25%
Havn	127	8	135	24%
Sø	31	15	46	8%
Kyst (herunder strand og fjord)	82	22	104	19%
Inden- og udendørs bassin	16	4	20	4%
Badekar	6	5	11	2%
Bro	4	0	4	1%
Vandløb	40	4	44	8%
Andet	26	5	31	6%
Ukendt	13	4	17	3%
I alt	476	76	552	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

6.3 AKTIVITETER FORBUNDET MED DRUKNEULYKKER

Aktiviteten forbundet med drukneulykker var først og fremmest fritidsaktiviteter i båd (21%), badning eller svømning (19%) og færdsel på havn (17%). Tilsammen udgjorde disse tre aktiviteter 57% af alle drukneulykker, og 71% af de drukneulykker, hvor den forudgående aktivitet var kendt. Derudover druknede 4% i forbindelse med arbejdsrelateret fiskeri, og 4% druknede som følge af trafikulykker. Kategorien "Andre aktiviteter" dækker over mange forskellige aktiviteter, herunder gåtur ved å, sø o.a., påstigning af båd (ikke havn), surfing, aktivitet på is, køretøjsulykker med traktor og anden maskine, leg ved havebassin, rengøring af pool, ravjagt ved strand, færden ved mose, hundeluftning ved strand og færdsel på bro. Desværre var den forudgående aktivitet før ulykkerne ubekendt i 20% af tilfældene (tabel 11).

Ud af de 104 drukneulykker, som skyldtes badning/svømning, skete 19% for børn mellem 5 og 14 år, mens 60% skete for personer, som var over 45 år. For fritidsulykker med båd og ulykker forbundet med færdsel på havn var det specielt aldersgruppen 45-64 år, som var udsat med 55% af ulykkerne.

For kvinder var badning/svømning fortsat den hyppigste aktivitet forbundet med en drukneulykke, mens fritidsaktiviteter i båd var den hyppigste aktivitet for mænd. Der var dog flere mænd end kvinder, der druknede under badning/svømning, og mænd var generelt mere udsatte for drukneulykker inden for alle aktiviteter. Derudover er det værd at bemærke, at for 27 (36%) af drukneulykkerne hos kvinder, kender vi ikke til den aktivitet, som gik forud for drukneulykken (tabel 12). Ved disse drukneulykker fremgår det ofte af dødsattesterne, at kvinden havde et alkoholmisbrug, var dement, led af depression, havde været eller var syg/afkræftet eller havde indtaget alkohol. For mænd med aktivitetskategorien uoplyst (83 eller 17%) var billedet næsten det samme: Mange var påvirkede af alkohol og havde været på værtshus eller til fest, der var en del med demens eller tendens til at være konfuse, tre havde epilepsi og tre var udviklingshæmmede.

Tabel 11: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008. Opdelt på aktivitet og aldersgrupper

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Total	%
Badning, svømning	0	20	7	5	10	22	15	15	10	104	19%
Bad i badekar	3	0	0	0	1	3	2	1	1	11	2%
Fritidsaktivitet i båd	0	0	6	9	16	26	37	17	6	117	21%
Arbejdsrelateret fiskeri	0	0	2	3	4	6	3	2	0	20	4%
Dykning	0	0	2	3	3	3	1	0	0	12	2%
Fritidsfiskeri fra land	0	0	0	0	1	2	6	2	0	11	2%
Trafik	0	0	7	2	3	4	5	1	2	24	4%
Færdsel på havn	0	0	9	6	6	21	30	14	6	92	17%
Andre aktiviteter	6	2	4	4	8	11	8	5	3	51	9%
Uoplyst	2	4	13	5	6	21	17	13	29	110	20%
I alt	11	26	50	37	58	119	124	70	57	552	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 12: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008. Opdelt på aktivitet og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
Badning, svømning	82	22	104
Bad i badekar	6	5	11
Fritidsaktivitet i båd	112	5	117
Arbejdsrelateret fiskeri	20	0	20
Dykning	10	2	12
Fritidsfiskeri fra land	11	0	11
Trafik	22	2	24
Færdsel på havn	86	6	92
Andre aktiviteter	44	7	51
Uoplyst	83	27	110
I alt	476	76	552

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

I tabel 13 præsenteres udviklingen i antallet af drukneulykker inden for hver aktivitet. Antallet af drukneulykker relateret til færdsel på havn er faldet markant i 2007 og 2008 (4 hhv. 5 tilfælde), hvor antallet lå højt særligt i 2005 og 2006 (18 druknedøde begge år). Færdsel på havne lå således i 2007 og 2008 ikke længere på førstepladsen, men blev overgået af fritidsaktiviteter i båd og badning/svømning. For de øvrige aktiviteter er der ikke sket nævneværdige ændringer.

Tabel 13: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aktivitet og år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I alt
Badning, svømning	12	14	16	10	13	15	9	15	104
Bad i badekar	2	1	1	3	1	1	1	1	11
Fritidsaktivitet i båd	20	17	9	15	15	12	15	14	117
Arbejdsrelateret fiskeri	5	1	6	3	1	2	0	2	20
Dykning	4	1	1	1	0	1	4	0	12
Fritidsfiskeri fra land	0	1	1	2	2	1	3	1	11
Trafik	4	2	2	4	3	2	4	3	24
Færdsel på havn	15	11	11	10	18	18	5	4	92
Andre aktiviteter	9	5	8	5	3	5	10	6	51
Uoplyst	5	14	21	8	15	13	18	16	110
I alt	76	67	76	61	71	70	69	62	552

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 14: Drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aktivitet og måned for ulykke

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt
Badning, svømning	0	0	1	1	5	14	38	34	5	2	3	1	104
Bad i badekar	2	1	0	0	0	0	2	4	0	0	2	0	11
Fritidsaktivitet i båd	5	0	5	10	10	22	17	17	8	15	1	7	117
Arbejdsrelateret fiskeri	1	5	0	1	2	1	2	0	1	3	1	3	20
Dykning	0	0	0	0	1	2	3	4	1	0	1	0	12
Fritidsfiskeri fra land	0	1	3	3	2	0	1	0	0	0	0	1	11
Trafik	3	5	4	2	0	1	2	0	1	1	3	2	24
Færdsel på havn	7	3	8	7	11	9	9	9	7	6	8	8	92
Andre aktiviteter	7	4	3	3	6	4	4	8	2	5	2	3	51
Uoplyst	6	12	12	9	6	10	9	11	10	3	9	13	110
I alt	31	31	36	36	43	63	87	87	35	35	30	38	552
Procentfordeling	6%	6%	7%	7%	8%	11%	16%	16%	6%	6%	5%	7%	100

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

I de tre følgende afsnit vil de tre hovedgrupper af aktiviteter forbundet med drukneulykker blive analyseret nærmere: Badeulykker, fritidsaktiviteter med båd og færdsel på havn.

6.4 BADEULYKKER

Antallet af badeulykker var nogenlunde konstant i perioden 2001-2008. I alt druknede 104 personer i forbindelse med badning/svømning i svømmebassin, ved kysten, i sø eller andet vandhul. Godt hver femte drukneoffer i forbindelse med badning var et barn under 18 år (22, svarende til 21%), mens voksne over 45 år udgjorde over halvdelen (60%). Kønsfordelingen ved badeulykker var lidt mindre skæv end ved de fleste andre vandrelaterede aktiviteter – mænd udgjorde således 79% af de druknede og kvinder 21%. Langt de fleste badeulykker skete ved kysten (67%), hovedsageligt i juli og august, en mindre del skete ved badning/svømning i indendørs/udendørs bassiner (14%), og i søer (9%).

Ifølge oplysninger fra dødsattesternes beskrivelser af ulykkeshændelsen skyldtes 13 ud af de 70 badeulykker ved kysten barske vejrforhold, heraf ni understrøm i havet, tre kraftig vind og én høje bølger. Der var dog langt fra altid oplysninger om vejr- og strømforhold i dødsattesterne, da mange badeulykker ikke har haft nogen vidner (20%). Hvis andre var til stede og overværede ulykken, er hændelsesforløbet dog ofte beskrevet i dødsattesterne, og det formodes i disse tilfælde, at vejrforhold er nævnt, såfremt de har haft betydning for ulykkens opståen og udvikling. I fire tilfælde skete drukningen under forsøg på at redde en anden person (barn, ægtefælle, familiemedlem).

Langt de fleste hændelser skete dog ved at den forulykkede forsvandt under en bade- eller svømmetur. I mange tilfælde skete dette mens der var vidner:

Eksempler på badeulykker, hvor drukneulykkerne er sket, mens der var andre tilstede

- Var ude at bade med jævnaldrende fætter. Gået i et hul, og forsvundet.
- Forsvundet under svømmetur med venner.
- Var ude at bade i gammel grusgrav omdannet til badesø. På grund af stejl kant kommet ud på 2 m dybt vand og druknet, da ingen kunne nå at få hende op. Kunne ikke svømme.
- Var med storebror og voksne på badetur i ferskvandssø. Der blev pludselig dybt og han røg under og var under i 5-10 min. Kunne ikke svømme.
- Var ude at bade på dybt vand, da hun pludselig faldt ned under overfladen. Blev af medbadende bjerget. Vandet var efter sigende ikke koldt.
- Forsvinder under svømmetur. Findes på 2 meter vand af redningshelikopter.
- Var ude at bade ca. 150 m fra kysten. Konen så ham vinke, hvorefter han kort tid senere forsvandt. Blev fundet af helikopter på havbunden og erklæret død på sygehus.
- Var ude at bade med en ven. Hun ville have en dukkert og han advarede om, at der var stærk fralandsvind. Hun gik ud alligevel og han holdt øje med hende. Hun drev til havs og han ringede 112.
- Gik sammen med sin kone ud for at bade efter en fest. Konen holdt øje, men pludselig var han forsvundet. En forbipasserende hjalp hende med at lede efter ham. Han blev fundet i vandkanten.
- På ferie med familie. Under badning kom svigersøn i havsnød - svømmede ud for at redde ham, blev set grebet af strøm, forsvandt u. havoverfladen. Bjerget og forsøgt genoplivet.

I perioden skete der 20 drukneulykker i inden- og udendørs bassin inkl. havnebade, heraf var de 14 relateret til aktiviteten badning, svømning. Af de 20 druknedøde var seks børn – alle under ni år. 13 personer blev fundet liggende livløse på bunden, ofte var de blevet set svømmende rundt få minutter før de blev opdaget på bunden. Tre personer druknede i private swimmingpools, tre druknede i offentlige havnebade, mens én person druknede i bade-land. Tre personer mistede livet som følge af udspring fra vippe eller fald ned i bassinet.

Tabel 15: Badeulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på sted og måned for ulykke

	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt
Åbent hav/fjord	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Havn	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
Sø	0	0	0	3	2	4	0	0	0	0	9
Kyst (herunder strand og fjord)	0	0	1	5	33	25	3	2	1	0	70
Inden- og udendørs bassin	1	1	3	2	1	4	0	0	1	1	14
Vandløb	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Andet	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2
Ukendt	0	0	0	2	1	0	1	0	0	0	4
I alt	1	1	5	14	38	34	5	2	3	1	104
Procentfordeling	1%	1%	5%	13%	37%	33%	5%	2%	3%	1%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Figur 6: Kort over badeulykker i Danmark 2001-2008

Kortet viser dødsfald pga. badeulykker blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark. Tre badeulykker kunne ikke stedfæstes og fremgår derfor ikke på kortet.

Figur 6 viser et kort med stedangivelse for badeulykker i Danmark. Kortet viser, at drukning under badning fandt sted i hele Danmark, dog særligt ved vestkysten.

I 12 ud af de 104 badeulykker ved vi, at den forulykkede var beruset på ulykkestidspunktet. Da 22 af badeulykkerne skete for børn, betyder dette, at mindst 15% af alle badeulykker for voksne involverede alkohol. Derudover ses det af dødsattesterne, at yderligere syv personer havde et alkoholmisbrug, men hvorvidt de var påvirkede på ulykkestidspunktet vides ikke. I otte tilfælde vides det, at afdøde havde problemer med helbredet, heraf havde tre forhøjet blodtryk, én havde forstyrret hjerterytme, én havde følger af tidligere hjerneblødninger og en havde problemer med benene. I 14 tilfælde havde afdøde dårligt psykisk helbred, herunder fem med depression, syv med alkoholmisbrug, én med manio-depressiv sygdom og én med anden psykisk lidelse.

Desværre var informationerne om afdødes helbred på dødsattesterne mere begrænsede for 2007 og 2008 end de tidligere år, formentlig pga. indførelsen af elektroniske dødsattester i 2007. Se mere her om i metodeafsnittet (kapitel 8).

Figur 7: Kort over udlændinges badeulykker i åbent vand i Danmark 2001-2008

Kortet viser dødsfald pga. badeulykker blandt udlændinge druknet i Danmark. En badeulykke kunne ikke stedfæstes og fremgår derfor ikke på kortet

Druknestatistikken som blev udgivet i 2009 viste, at udlændinges drukneulykker i høj grad er koncentreret ved den jyske vestkyst. I figur 7 vises stedangivelser for udlændinges badeulykker, inkl. drukneulykker ved kysten, indendørs og udendørs bassiner samt søer/øer mv. Mønsteret for badeulykker ved kysten er fortsat det samme, med en stærk koncentration ved Vestkysten.

6.5 DRUKNEULYKKER RELATERET TIL FRITIDSAKTIVITETER I BÅD

I alt skete der 117 drukneulykker i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd i perioden 2001-2008. Af disse skete 102 på åbent hav eller fjord (87%), syv i havneområde (6%) og seks i sø eller å (5%).

Alle druknede var voksne personer, hvoraf hovedparten var mellem 45-64 år (54%) og langt størstedelen var mænd (96%). Godt en tredjedel var beskrevet som lystfiskeri/jagt (34%) – heraf skete 4 fra skydepram, men langt de fleste var sejlet ud i små joller, for at fiske eller røgte garn/ruser. De fleste ulykker skete dog i forbindelse med almindelig fritids-sejlsads (57, svarende til 53%). Endvidere var syv personer sejlet ud i kajak og tre i kano.

I syv ud af de 117 drukneulykker (6%) bar afdøde ifølge dødsattesten en redningsvest, i 10 tilfælde bar afdøde ingen redningsvest (9%), for de øvrige var det uoplyst om de bar redningsveste. I 31 tilfælde (26%) blev genoplivning forsøgt. Alkohol var indblandet i 20 (17%) af disse drukneulykker.

De fleste ulykker skete som følge af, at båden kæntrede eller ved at afdøde faldt over bord. De udløsende årsager til disse hændelser er dog ofte ukendte. Nedenfor vises eksempler på nogle af hændelsesforløbene:

Eksempler på drukneulykker relateret til fritidsaktiviteter i båd

- Var taget ud for at røgte ørredgarn. Findes liggende med hænder viklet ind i fiskenet.
- På sejlerferie m. hustru. Ramt af bommen, falder i vandet, bar ingen vest. Nærliggende båd samler manden op, genoplivningsforsøg.
- Ude at sejle i mindre jolle i havnebassinet. Vejret roligt og meget varmt. Faldet umotiveret over bord.
- Erfaren fritidsfisker, der af uoplyst grund falder i vandet ved højlys dag under fiskeri. Båden findes med bunden i vejret på den ene side af fjorden, mens han selv findes på den anden side. Bar våddragt til at sikre opdrift.
- Var ude at sejle alene i sejlbåd og formentligt faldet over bord. Eftersøgt, da han ikke var kommet i havn som forventet. Blev fundet drivende i havet, intet spor af båden. Han brugte ofte selvstyrer.
- Sidst set i færd med at tømme åleruser. Ca. en time senere observeres hans båd sejlende tom af sted for motor. Han bliver fundet i vandet og bjærget af redningshelikopter.
- Havde sammen med kammerat lejet en kano og var sejlet ud i den. Ingen af dem var vant til at ro. De havde drukket og havde en urolig hund med. De kæntrede og forsøgte at svømme i land.
- Faldet overbord fra mindre båd under forsøg på at tisse. Kammerat der var med ombord fik ikke bjærget ham. Bjærges af redningsbåd og indbringes på centralsygehuset.
- Var taget ud at fiske. Blev af helikopter fundet flydende i vandet nær sin båd, som lå på hovedet.
- Faldet fra motorbåd i stiv kuling, ved sejlsads sammen med kone. Forsøgte at fjerne noget fra skruen.
- Druknet. Sejlet ud i lavt og stenfyldt farvand i hurtig motorbåd, følgende omkommet uden nærmere specifikation.

Figur 8: Kort over drukneulykker i forbindelse med færdsel på havn i Danmark, 2001-2008

Kortet viser dødsfald blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark.

6.6 DRUKNEULYKKER VED FÆRDELSE PÅ HAVN

I alt druknede 92 personer i forbindelse med færdsel på havne i Danmark i perioden 2001-2008, to var børn på 17 år og resten voksne personer over 18 år. Langt hovedparten var mænd (86, 94%), og oftest var den druknede mellem 45 og 74 år (65, 71%), og i 13% af drukneulykkerne faldt vedkommende angiveligt over bord fra en båd, som lå i havn. Kun 14% af ulykkerne blev overværet af andre, og ulykkerne blev ofte først opdaget ved, at afdøde var savnet dagen efter af pårørende/arbejdspladsen eller blev fundet liggende livløs i havnebassinet. Som følge heraf blev genoplivning kun forsøgt i 19% af tilfældene.

Af dødsattester og redningsrapporter fremgår det, at 10 personer er faldet i havnen under på- eller afstigning af båd, otte personer er faldet i havnebassinet fra bådebro/havnemole, kaj eller lign., mens tre er faldet over bord fra deres båd.

Karakteristisk for denne gruppe af ulykker er den hyppige tilstedeværelse af alkohol. I 63% af drukneulykkerne vides afdøde at have været påvirket på ulykkestidspunktet. Derudover blev yderligere otte personer beskrevet som alkoholmisbrugere, men det vides ikke, om de på ulykkestidspunktet var berusede.

Eksempler på drukneulykker relateret til færdsel i havn

- Forladt julefrokost uden overtøj. Mobiltelefon fundet på hovedbro på marina. Herefter kunne han selv ses i vandet.
- Var på vej ombord på en større båd fra bådebro, men faldt ned og hang fast i noget, før han faldt videre ned i vandet. Tillilende hoppede i for at støtte ham og han blev bjerget i en gummibåd. Han trak stadig vejret, men da ambulancelægen kom, var han død.
- Havde et overforbrug af alkohol i perioder. Boede i sin fiskerkutter i havnen. Sidst set i live da han gik beruset fra restauration mod havnen. Eftersøgt men uden held. En pårørende sender dykkere i havnen på eget initiativ og de finder ham på havbunden.
- Findes liggende i nærheden af sin båd, hvor han havde for vane at sove. Gangbroen var meget spinkel og han kan være faldet i vandet ved ombordstigning.
- Meldt savnet idet han ikke var mødt på arbejde. Dykkere sendt i havnen for at lede efter ham, da hans træsko tidligere var blevet fisket op. Var sidst set gå beruset rundt.
- Findes død i lystbådehavnen. Sidst set i live, da han forlod et diskotek i Svendborg i beruset tilstand. Meldt savnet dagen efter. Havde ikke givet udtryk for selvmordsønsker. Var ikke deprimeret.
- Findes flydende i havnen. Havde aftenen før været til fest på en af bådene i havnen og havde angiveligt været kraftigt beruset.
- Havde psykiske problemer og alkoholproblemer. Var angiveligt faldet i havnen og derfor meldt savnet. En måned senere fundet af fisker.

Nedenfor er angivet hvilke kommuner og havne ulykkerne skete i.

- **Åbybro** (1): Gjøel havn
- **Aalborg** (2): Nørresundby sejlk-klub, havnebassin ved Limfjordsværftet
- **Bogense** (2): Bogense havn, Bogense marina
- **Bornholm** (1): Nexø havn
- **Bov** (1): Kollund Lillestrand, Kru-saa
- **Børkop** (1): Brejning havn
- **Esbjerg** (2): Fiskerihavnen, Kul-lerkaj, havnebassin
- **Fåborg** (1): Fåborg havn
- **Fanø** (1): Nordby havn
- **Frederikshavn** (3): Nordre Kaj 47, Aalbæk havn, søsportshavn
- **Frederiksværk** (1): Stålværks-havnen
- **Grenaa** (1): Grenaa kaj
- **Gråsten** (1): Marinaen, Gråsten havn
- **Haderslev** (2): Haderslev havn
- **Hadsund** (1): Fiskerihavnen
- **Helsingør** (4): Helsingør Nord-havn (3), Helsingør lystbådehavn
- **Hirtshals** (5): Hirtshals havn
- **Holbæk** (1): Holbæk havn
- **Horsens** (2): Lystbådehavnen, Horsens havn
- **Hvidovre** (1): Hvidovre havn
- **Ishøj** (1): Ishøj havn
- **Kalundborg** (1): Færgelejet ved samsøfærgeren
- **Kerteminde** (1): Søndre havnekaj
- **Korsør** (1): Korsør havn, fæst-ningskajen
- **København** (10): Langebro, Ny-havnskanal ved Nyhavn 8, Christi-anshavn, havnen sejlkklubvej 16, Trangraven ved Prinsessegade 89, Nyhavnskanal ved Nyhavn 71, Lautrupskaj, Langelinie lystbåde-havn, havnebassin ved husbåd, havnebassin
- **Køge** (4): Køge havn
- **Lemvig** (1): Lemvig havn
- **Mariager** (1): Mariager havn
- **Marstal** (1): Marstal havn
- **Middelfart** (1): Lillebælt ved Gl. Strandvej 27
- **Nakskov** (2): Nakskov havn
- **Nykøbing F** (1): Nykøbing F. havn ved Sam Tank
- **Nykøbing-Rørvig** (1): Nykøbing Sjællands lystbådehavn
- **Næstved** (1): Næstved havn
- **Ringkøbing** (1): Ringkøbing havn
- **Rødekro** (1): Kalvø lystbådehavn
- **Skagen** (2): Skagen havn
- **Stevns** (1): Rødvig havn
- **Struer** (1): Struer industrihavn
- **Svendborg** (4): Svendborg havn (2), Svendborg lystbådehavn (2)
- **Sønderborg** (3): Sønderborg lystbådehavn, Sønderborg havn, Færgelejet Fynshav
- **Thisted** (2): Hanstholm havn, Vildsund havn
- **Tårnby** (2): Kastrup lystbåde-havn, Kastrup marina
- **Ulfborg-Vemb** (2): Thorsminde havn
- **Vallensbæk** (1): Vallensbæk havn
- **Vejle** (1): Vejle havn
- **Vordingborg** (2): Sydhavn, havn
- **Ærø** (1): Ærøskøbing havn
- **Århus** (4): Århus havn kaj 27, kaj 85 i containerhavn, ved Nord-havnsgade 16, Marselisborg lyst-bådehavn
- Uoplyst (3)

6.7 ANDRE TIL STEDE PÅ ULYKKESTIDSPUNKTET

I de fleste tilfælde var der ikke andre til stede, da drukneulykken indtraf (53%). Dette gjaldt specielt ulykkerne i badekar (91%), færdsel i havn (81%) samt de ulykker, hvor vi ikke ved, hvilke aktiviteter, der gik forud for drukneulykken (79%). Omvendt var der ofte andre til stede ved badeulykkerne (67%) og ved ulykker fra båd (51%).

Tabel 16: Andre til stede ved drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aktivitet

	Alene	Andre til stede	Uoplyst	Total	Antal
Badning, svømning	20%	67%	13%	100%	104
Bad i badekar	91%	9%	0%	100%	11
Fritidsaktivitet i båd	44%	51%	5%	100%	117
Arbejdsrelateret fiskeri	30%	45%	25%	100%	20
Dykning	0%	100%	0%	100%	12
Fritidsfiskeri fra land	73%	27%	0%	100%	11
Trafik	50%	42%	8%	100%	24
Færdsel på havn	81%	14%	5%	100%	92
Andre aktiviteter	49%	35%	16%	100%	51
Uoplyst	79%	2%	19%	100%	110
I alt	53%	36%	11%	100%	552

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

6.8 BLEV GENOPLIVNING FØRSØGT?

I mange tilfælde blev genoplivning forsøgt i forbindelse med drukneulykken (30%), specielt efter badeulykker (62%) og fritidsulykker i båd (26%). Nogle gange var der ikke andre til stede på ulykkestidspunktet, men genoplivning blev alligevel forsøgt, da afdøde først blev fundet.

Tabel 17: Genoplivning ved drukneulykker i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på aktivitet

	Genoplivning			Total	I alt
	Ja	Nej	Uoplyst		
Badning, svømning	62%	13%	25%	100%	104
Bad i badekar	46%	9%	45%	100%	11
Fritidsaktivitet i båd	26%	30%	44%	100%	117
Arbejdsrelateret fiskeri	10%	50%	40%	100%	20
Dykning	67%	8%	25%	100%	12
Fritidsfiskeri fra land	0%	0%	100%	100%	11
Trafik	21%	21%	58%	100%	24
Færdsel på havn	19%	30%	51%	100%	92
Andre aktiviteter	43%	14%	43%	100%	51
Uoplyst	9%	26%	65%	100%	110
I alt	30%	23%	47%	100%	552

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

6.9 BØRNS DRUKNEULYKKER

Børneulykker betegner i denne rapport drukneulykker blandt personer under 18 år. I alt døde 45 børn i perioden 2001-2008, som følge af en drukneulykke, jfr. tabel 18.

Antallet af børns drukneulykker har ligget nogenlunde konstant i perioden (tabel 18). Aldersfordelingen af drukneulykker hos børn er vist i tabel 19. Der ses en klar aldersmæssig opdeling i aktiviteter forbundet med drukneulykker hos børn. De mindste børn 0-4 år druknede oftest i badekar og i vandhuller nær hjemmet, så som havebassiner og fiskedamme (indeholdt i kategorien "Andre aktiviteter" i tabel 19) og svømmebassiner. Børn i aldersgruppen 5-9 år druknede oftest i vandet ved kysten, i søer og svømmebassiner, og samme mønster ses for de 10-14 årige. For de ældste i aldersgruppen var der ikke registreret dødsfald ved badning ved kyst eller sø, derimod var der tre drukneulykker i havne, heraf en, hvor en bil kørte i havnen, med et barn som passager. Som hos de voksne var der store kønsforskelle i børneulykkerne, hvor drengene (84%) var langt mere udsatte end pigerne.

Tabel 18: Drukneulykker blandt børn i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på år og køn

	Dreng	Piger	I alt
2001	5	0	5
2002	6	1	7
2003	3	1	4
2004	3	3	6
2005	5	0	5
2006	5	2	7
2007	5	0	5
2008	6	0	6
I alt	38	7	45

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 19: Drukneulykker blandt børn i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på alder og aktivitet

Alder	Badning, svømning	Bad, badekar	Trafik	Færdsel på havn	Andre aktiviteter	Uoplyst	I alt
0	0	2	0	0	0	0	2
1-4	0	1	0	0	6	2	9
5-9	13	0	0	0	2	3	18
10-14	7	0	0	0	0	1	8
15-17	2	0	1	2	0	3	8
I alt	22	3	1	2	8	9	45

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Eksempler på børns drukneulykker

- I svømmebassin sammen med andre børn og voksen, uden opsyn i få minutter. Fundet liggende udstrakt på bunden
- Var med storebror og uspec. voksne på badetur i ferskvandssø. Der blev pludselig dybt og han røg under og var under i 5-10 min. Kunne ikke svømme.
- Var på ferie med sin mor og bror. Legede i vandet med en lidt ældre pige. De blev grebet af en understrøm. Pigen blev reddet i land, men drengen forsvandt. Blev eftersøgt og fundet 200 m øst for forsvindingsstedet.
- 9 måneder gammel pige der blev ladet alene i et badekar ½ min, mens faren hentede en t-shirt. Da han kom tilbage lå hun under vandet. Han forsøgte straks genoplivning.
- 7 måneder gammel pige badet af moren. Kunne selv sidde i badet og moren gik i 2-4 minutter og da hun kom tilbage lå hun på bunden af karret.
- Druknet. 16 måneder gammel dreng fundet liggende i havebassin i familiens have.
- 3 tyske børn badede i Vesterhavet, problemer ved revle, tysk turist til undsætning, selv i problemer. Redningsbåd tilkaldt, bragte alle i land, men for sent.

7. SELVMORD VED DRUKNING 2001-2008

Selv mord var årsag til 35% af alle druknerelaterede dødsfald (347 ud af 998 druknedødsfald) i perioden 2001-2008. Der var lidt flere mænd end kvinder blandt de døde. Antallet af selvmord ved drukning var nogenlunde konstant over perioden og det enkeltstående fald i antallet i 2005 kan være en tilfældighed.

Hos både kvinder og mænd var det de ældre aldersgrupper, der hyppigst begik selvmord ved drukning (tabel 20)

De fleste selvmord ved drukning blev begået i havne (114, 33%), og ved kyst (66, 19%) og søer (46, 13%). Blandt kvinder var der en større andel, der druknede sig i søer, ved kysten og i badekar og end blandt mænd. Til gengæld var andelen blandt mænd, der druknede sig i havne og ved udspring fra bro højere end blandt kvinder. Selvmordene sker nogenlunde jævnt fordelt over året, med flest i april og oktober (tabel 22).

Tabel 20: Selvmord ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008, opdelt på køn og år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	I alt
Mænd	19	25	25	26	12	26	27	21	181
Kvinder	32	22	17	24	11	26	17	17	166
I alt	51	47	42	50	23	52	44	38	347

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 21: Selvmord ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008. Opdelt på køn og aldersgrupper

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	I alt
Mænd	0	0	5	11	21	36	40	24	44	181
Kvinder	0	0	1	7	10	35	40	40	33	166
I alt	0	0	6	18	31	71	80	64	77	347

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændige omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 22: Selvmord ved drukning i Danmark i perioden 2001-2008. Opdelt på sted og måned

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt
Åbent hav/fjord	2	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	5
Havn	8	8	15	9	8	8	7	11	7	18	10	5	114
Sø	1	5	2	9	1	4	4	4	6	2	5	3	46
Kyst (herunder strand og fjord)	8	3	6	5	8	4	5	8	6	6	3	4	66
Inden- og udendørs bassin	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	3
Badekar	1	4	0	2	2	4	1	1	1	1	2	3	22
Bro	1	1	2	4	2	3	5	5	4	4	1	2	34
Vandløb	2	4	2	5	1	0	0	2	3	1	4	3	27
Andet	1	1	1	1	3	2	1	0	0	1	0	1	12
Ukendt	2	2	4	1	0	2	0	0	1	2	1	3	18
I alt	26	28	33	36	25	28	23	32	29	36	26	25	347
Procentfordeling	7%	8%	10%	10%	7%	8%	7%	9%	8%	10%	7%	7%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

8. METODE

I dette afsnit beskrives metoderne bag rapportens analyser, herunder definition af drukne-dødsfald, beskrivelse af datakilder, kodning af data, vurdering af datakvalitet og beskrivelse af variable.

8.1 BEGREBER ANVENDT I RAPPORTEN

- Drukning: Inklusion af dødsfald som drukning har som udgangspunkt været, at den primære dødsårsag i dødsattesten var angivet som drukning (submersio). Dødsfald som følge af nedkøling i vand samt dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en følge-virkning af nærdrukning er også medtaget. Jf. afsnit 8.6.
- Danskere refererer i rapporten til herboende personer med en registreret bopæl i Danmark på dødstidspunktet, som er druknet i Danmark, og som har et CPR-nummer. Danskere døde i udlandet registreres ikke i Dødsårsagsregisteret og er således ikke inkluderet i denne undersøgelse.
- Udlændinge anvendes i rapporten om personer uden en registreret bopæl i Danmark, som er druknet i Danmark. Typisk vil der være tale om turister.
- Døds måde angiver, om dødsfaldet skyldtes henholdsvis naturlig død (sygdom), ulykke, drab, selvmord eller er ubestemt døds måde (typisk fordi det ikke kan afgøres, om der er tale om en ulykke eller selvmord).

8.2 DATAKILDER

Undersøgelsen gør brug af følgende datakilder:

- Dødsårsagsregisteret, Sundhedsstyrelsen.
- Dødsattester for druknede danskere og udlændinge, indhentet fra Sundhedsstyrelsen.
- Rapporter over redningsaktioner i danske farvande, politirapporter og avisartikler samlet af Søsportens Sikkerhedsråd, Søfartsstyrelsen (for perioden 2002-2008).
- Oplysninger om druknede fra Rådet for større Badesikkerhed 2007-2008, primært baseret på avisartikler.
- Søgning i avisartikler med det formål at finde yderligere oplysninger om ovennævnte druknetilfælde.

(1) Dødsårsagsregisteret

Registeret rummer data om alle dødsfald blandt personer med fast bopæl i Danmark, som er døde i Danmark. Registeret er aktuelt opdateret til 2008. I perioden 2001-2006 blev dødsattesterne indsendt til Sundhedsstyrelsen som papir, men fra 2007 sker indberetning via en elektronisk formular. Registeret dannes ud fra oplysninger på dødsattesten, der er udfyldt af en læge ved ligsyn. Dødsattesten er først og fremmest et retsligt dokument, der attesterer, at en læge har konstateret sikre dødstegn ved ligsynet, og at liget må begraves. Dødsattesten rummer tillige oplysninger om den tilgrundliggende og de medvirkende årsager til dødsfaldet og en angivelse af den formodede døds måde; naturlig død (sygdom), ulykke, selv-

mord, drab eller ubestemt døds måde. Dødsårsag kodes i overensstemmelse med WHO's retningslinjer og ud fra den internationale sygdomsklassifikation, i perioden 1970-1993 ICD-8 og siden 1994 ICD-10¹. Den tidligere klassifikation, ICD-8, rummede ikke de samme muligheder for at karakterisere dødsårsagen som ICD-10, hvor der er specifikke koder, der kan tilkænde give en række ydre omstændigheder ved dødsfald betinget af ulykke, selvmord eller drab.

Praksis for udstedelse af dødsattest

Ethvert dødsfald i Danmark, der ikke umiddelbart skønnes at være forårsaget af sygdom eller alderdom, skal anmeldes til politiet, der sammen med den stedlige embedslæge afgør, om der skal afholdes et retslægeligt ligsyn og her tages stilling til, om der skal foretages yderligere undersøgelser af dødsfaldet, obduktion eller retskemiske analyser. Det betyder, at alle dødsfald ved drukning undersøges af politiet, som har pligt til at indhente en række oplysninger om omstændighederne ved dødsfaldet, såsom hvornår afdøde sidst var set i live, findested, tidligere selvmordsforsøg, psykisk sygdom, særlige livsbegivenheder forud for dødsfaldet mm. Disse oplysninger videregives til den embedslæge, der afholder ligsynet sammen med politiet, og det er ud fra disse oplysninger og en undersøgelse af liget, at embedslægen træffer afgørelse om døds måde, dvs. om drukningen var at betragte som et selvmord, ulykke eller evt. et drab. I en række tilfælde kan døds måden ikke fastslås ud fra oplysningerne, og døds måden angives da som usikker/uoplyst.

Dødsårsagsregisteret indeholder foruden cpr-nummer bl.a. oplysninger om dødsdato, dødssted/findested, bopælskommune, dødsårsager og døds måde samt angivelse af hvilken type ligsyn, der er udført, enten ligsyn ved egen læge eller sygehuslæge, eller retslægeligt ligsyn, som udføres af en embedslæge og politi. Registeret rummer også oplysning om, hvorvidt der er foretaget en obduktion med henblik på at fastslå dødsårsag og døds måde.

(2) Gennemgang af dødsattester for danskere druknet i Danmark

Til den mere detaljerede analyse af drukning i perioden 2001-2008 opbyggede vi et datasæt over druknedødsfald baseret på oplysninger fra kopier af dødsattester. Dødsattester indhentet til dette datasæt blev udvalgt fra følgende dødsårsager, der angiver drukning: V90, V92, W65-W74, X31, X38, X39, X71, X92, Y21 eller en af diagnoserne T68 (nedkøling), T75.1 (drukning). En nærmere beskrivelse af dødsfald inkluderet som drukning gives i definitionen af drukning i afsnit 8.1.

Datasættet inkluderer såvel umiddelbare druknedødsfald som dødsfald kodet som senfølge af drukneulykke, så længe drukneulykken skete i den undersøgte periode 2001-2008. Dødsfald, som ikke skyldes drukning, blev ekskluderet manuelt. Dette drejer sig primært om dødsfald som følge af nedkøling ikke sket i vand. Dødsattesterne indeholder også en beskrivelse af omstændighederne omkring dødsfaldet, herunder ofte oplysninger om afdødes sidste gøremål, livssituation og helbred. Disse oplysninger gives af vidner, læger og afdødes familie og venner. Derudover indeholder dødsattesterne oplysninger om eventuel obduktion, hvis en sådan er udført, og disse oplysninger havde forrang, hvis de var modstridende med andre oplysninger i dødsattesterne. Som følge af den elektroniske indberetning i 2007 og 2008 viste det sig, at oplysningerne på dødsattesten ofte var mangelfulde i forhold til tidligere år. Desuden manglede ca. 4% af dødsattesterne at blive indberettet for 2007 og 5% manglede for 2008. Vi har derfor især i 2007 og 2008 fundet det væsentligt at supplere med andre datakilder.

¹ ICD er WHO's internationale system til klassifikation af sygdomme og andre helbredsrelaterede lidelser. ICD er en forkortelse for International Classification of Diseases. ICD-10 er således den tiende udgave af dette system.

Til belysning af hvor mange udlændinge, der drukner i Danmark, søgte vi oplysninger i Sundhedsstyrelsens arkiver, som indeholder kopier af dødsattester for udlændinge døde i Danmark. Vi håndsorterede alle dødsattester i perioden 2001-2006 og fandt de tilfælde, hvor drukning var anført som dødsårsag. Sundhedsstyrelsen mener, at der er enkelte dødsattester som aldrig når deres arkiver, da der ikke tages kopi førend dødsattesten med liget sendes tilbage til hjemlandet. Derudover var en del af dødsattesterne mangelfulde, hvorfor det ikke altid har været muligt at afgøre, om drukning var årsag til dødsfaldet. Disse blev ekskluderet. For perioden 2007-2008 blev dødsattesterne for udlændinge indberettet elektronisk på lige fod med danskere. Eftersom en del dødsattester var mangelfulde og andre kan formodes at mangle helt, vil de opgjorte tal for drukning blandt udlændinge i Danmark være minimumstal.

(3) Informationer fra Søsportens Sikkerhedsråd

Søsportens Sikkerhedsråd samler oplysninger om redningsaktioner til havs, herunder redningsrapporter, politirapporter, dødsattester og avisudklip. Disse blev gennemgået for perioden 2002-2008 for at undersøge, om der var tilfælde af druknedød, som ikke var registreret i Dødsårsagsregisteret, og for at finde de relevante oplysninger for disse dødsfald. Oplysninger for 2001 var desværre ikke tilgængelige.

(4) Informationer fra Rådet for større Badesikkerhed

Rådet for større Badesikkerhed samler oplysninger om badeulykker, primært baseret på avisartikler. I de seneste år blev også andre drukneulykker registreret, og for 2007 og 2008 er registreringen forholdsvis detaljeret. Informationerne for 2007 og 2008 er derfor benyttet til at undersøge, om der var tilfælde af druknedød, som ikke var registreret i Dødsårsagsregisteret, og for at finde de relevante oplysninger for disse dødsfald.

(5) Informationer fra aviser og andre medier

I enkelte tilfælde med manglende oplysninger om druknedødsfaldet blev der søgt i Infomedia samt på internettet for at finde yderligere oplysninger, som kunne belyse ulykkessted og hændelsen, herunder døds måden.

8.3 REVURDERING AF DØDSMÅDE

Ved gennemlæsningen af dødsattesterne var der i en række tilfælde umiddelbart tvivl om klassifikationen af døds måde. Der er derfor gennemført en revurdering af samtlige dødsattester med henblik på tolkningen af døds måde. Denne revurdering er foretaget med baggrund i erfaring inden for retsmedicin og kodepraksis i Sundhedsstyrelsens medicinalstatistiske afdeling. Døds måde ved hvert enkelt druknetilfælde er således revurderet ud fra en gennemgang af oplysningerne på dødsattesten.

Overgangen til elektronisk indberetning af dødsattester til Sundhedsstyrelsen betyder, at det er dødsattestudstedende læge, der direkte overfører koder for den tilgrundliggende og de medvirkende dødsårsager til Dødsårsagsregisteret. I forhold til tidligere praksis, er der på en relativ stor andel af de elektronisk indberettede dødsattester ingen oplysninger om omstændighederne ved dødsfaldet og i en del tilfælde er kodningen af dødsårsag/dødsårsager ukorrekt. I mange tilfælde mangler der angivelse af døds måde. Kvaliteten af dødsårsagsregisteret synes således forringet i forhold til tidligere år.

I alt 120 af druknedødsfaldene i perioden 2001-2008 var klassificeret med uoplyst døds måde. Ud fra de foreliggende oplysninger om findeomstændigheder, aktivitet før drukningen og oplysninger om forekomst af psykisk sygdom, belastende begivenheder, forbrug af nerve-medicin og oplysninger fra pårørende er 61 og 20 af disse dødsfald omklassificeret til henholdsvis ulykke og selvmord. Et enkelt dødsfald er ændret til drab ud fra senere oplysninger fra en retssag. Oprindeligt var 375 druknedødsfald klassificeret som selvmord. Ved en gen-

nemgang af omstændighederne ved dødsfaldet vurderede vi i en række tilfælde, at en selv-mordshandling ikke kunne bekræftes; følgelig er i alt 16 dødsfald omklassificeret til ulykke, og 35 til ubestemt dødsårsag. Revurderingen er kun foretaget for de data, der stammer fra Dødsårsagsregisteret. Tabel 23a viser resultatet af denne revurdering.

Tabel 23a: Oprindelig og revurderet kodning af dødsårsag ved drukning

Dødsårsag	Oprindelig	Revurderet
Naturlig død	1	0
Ulykke	499	552
Selv mord	375	347
Drab	3	4
Uoplyst	120	95
I alt	998	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 23b: Revurderet versus oprindelig kodning af dødsårsag ved drukning, detaljeret opgørelse

Oprindelig dødsårsag	Revurderet dødsårsag				
	Ulykke	Selv mord	Drab	Uoplyst	I alt
Naturlig død	1	0	0	0	1
Ulykke	474	3	0	22	499
Selv mord	16	324	0	35	375
Drab	0	0	3	0	3
Uoplyst	61	20	1	38	120
I alt	552	347	4	95	998

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 23b viser revurderingen i detaljer. Tabellen skal læses således, at kolonnerne angiver den i rapporten benyttede klassifikation af dødsårsag (revurderingen), mens rækkerne angiver den oprindelige klassifikation af dødsårsag. Således finder man, at der ifølge den nye vurdering er 552 ulykker, hvoraf 474 også oprindeligt var klassificeret som ulykker, 16 oprindeligt som selvmord, 61 oprindeligt som uoplyst og 1 tidligere som naturlig død.

Det overordnede resultat er, at der efter revurderingen af dødsårsag findes flere ulykker, færre selvmord, flere drab og færre uoplyste drukningsdødsfald blandt drukningsdødsfald i perioden 2001-2008. Et af resultaterne af denne revurdering er, at vi i vores datasæt har 95 og ikke 120 dødsfald med uoplyst dødsårsag. Drukning sker ofte uden, at der er andre til stede, hvorfor der ikke er oplysninger om de nærmere omstændigheder bag dødsfaldet. Derudover er det i vid udstrækning de samme faktorer, som forøger risikoen for selvmord og ulykke: Alkoholpåvirkning, brug af medicin, psykisk sygdom og ustabilitet. Overordnet har der været to hovedgrunde til at placere et druknetilfælde i kategorien ubestemt: (1) Enten indeholder dødsattesterne for få oplysninger til at vurdere dødsårsagen, eller (2) omstændighederne omkring drukningen peger i flere forskellige retninger og kan ikke entydigt bruges til at udelukke hverken ulykke eller selvmord. I den sidste kategori (2) drejer det sig hovedsageligt om druknetilfælde, hvor alkohol og kendt sygdom, psykisk som fysisk, gør det svært at vurdere, hvad der er sket, da alkohol og sygdom øger sandsynligheden for både ulykke og selvmord.

Eksempler på beskrivelse i dødsattester kodet som ubestemt i 2007 og 2008

- Fundet død på stranden efter at være "gået i havet".
- Bortgået fra hjemmet i nedtrykt tilstand. To dage senere fundet og forsøgt genoplivet. Alkohol pm. 2,08.
- Fundet af sin mand. Dagen før gået i seng kl. 22, næste morgen ikke i sengen. Manden antager, at hun er gået en tur, men da hun ikke er kommet tilbage 09.15 går han ud for at lede efter hende. Var deprimeret."
- Fundet drivende i Randers Fjord.
- Findes i badekar med det varme vand løbende. Havde alkoholmisbrug og havde dagen inden aftalt indlæggelse for dette. Havde siden fortrudt. Ingen oplysninger om selvmordstanker.
- Fundet i Esbjerg havn. Været savnet en måned.
- Fundet i strandkant, i nærheden af bil. Intet afskedsbrev.

Ud af 998 dødsfald som følge af drukning i perioden 2001-2008 har det dog i 95 tilfælde ikke været muligt at vurdere, om der er tale om selvmord eller ulykke. Dette betyder, at opgørelser over henholdsvis ulykker og selvmord er forholdsvis sikre men samtidig også betegner et minimum. De 95 druknedødsfald med ubestemt døds måde er blevet undersøgt i forhold til øvrige karakteristika med henblik på at vurdere, om der reelt er tale om ulykker eller selvmord. I denne forbindelse blev der set på den druknedes køn, årstiden for drukning og sted for drukningen. Denne analyse gav intet entydigt resultat, men indikerede at gruppen indeholdt såvel drukneulykker som selvmord.

8.4 DATAKVALITET, SAMMENFATNING

For årene 2007 og 2008 var kun ca. 95% af dødsattesterne indsendt. Hvis denne andel også gælder druknedødsfaldene, vil der mangle i alt ca. 10 dødsattester for disse år. Man kan dog frygte, at andelen er større for druknedødsfald på grund af de situationer, hvor liget ikke er fundet, eller er skyllet i land i udlandet. Nogle af disse druknedødsfald er fundet i forbindelse med gennemgangen af redningsaktioner og badeulykker.

Oplysninger om druknede udlændinge er mangelfulde, især før 2005. Dette skyldes blandt andet, at Sundhedsstyrelsen ikke kan rykke for disse dødsattester, da dødsfaldene ikke kan identificeres i CPR-registeret.

Der kan være fejlkodning af dødsfald, som skyldes drukning, især som senfølge. En analyse af dette baseret på en kobling af Landspatientregisteret med Dødsårsagsregisteret viste dog, at omfanget er relativt begrænset.

Kodningen af døds måden var i visse tilfælde usikker, da der ofte mangler tilstrækkelige oplysninger til at afgøre, om der er tale om en ulykke eller selvmord. Derfor blev døds måden revurderet af en ekspert, men alligevel må døds måden anses for at være usikker i mange tilfælde og dette gælder i særlig grad dødsfald i 2008.

Der er desuden tilfælde, hvor der er usikkerhed, om døden skyldes drukning eller ildebefindende, f.eks. i forbindelse med hjertetilfælde. Da der kun i få tilfælde er foretaget obduktion, er døds årsagen ikke altid klar. Også her er der sket en revurdering, og tvivltilfælde er ikke medtaget.

8.5 VARIABLE

Datasættet om druknedøde i Danmark i perioden 2001-2008 indeholder følgende variable:

- Cpr-nummer
- Dødsdato/findedato
- Køn
- Alder
- Døds måde
- Bopælskommune
- Aktivitet
- Ulykkessted (tekstvariabel med præcis angivelse)
- Beskrivelse af omstændigheder ved dødsfald
- Andre til stede
- Genoplivning
- Ulykkessted (kodet)
- Ulykkesmekanisme (drukning eller nedkøling)
- Sportsgren (hvis ulykke under sportsaktivitet)
- Involveret produkt (fx badekar)
- Påvirkende produkt (fx medicin, alkohol)
- Sikkerhedsudstyr
- Alkohol/beruselse

Aktivitet

Aktivitetskoden beskriver hvad afdøde beskæftigede sig med, da ulykken skete. Opdelingen i forskellige aktiviteter har taget udgangspunkt i en tidligere analyse af drukneulykker i Danmark 1989-1993 af Jens Steensberg (2). Denne aktivitetskodning er valgt, da den giver et godt indblik i, hvilke forskellige typer af vand-relaterede aktiviteter, der hovedsageligt ses i forbindelse med drukneulykker, og som er brugbar til at påpege de forskellige forebyggelsesområder, som må medtænkes i en analyse af drukneulykker i Danmark. Spørgsmålet om aktivitet er ikke relevant, når der er tale om selvmord, og variabelen anvendtes derfor alene ved analyse af drukneulykker. Variablen har følgende kategorier:

- Badning/svømning
- Bad i badekar
- Fritidsaktiviteter i båd (eksklusiv drukning i havn)
- Arbejdsrelateret fiskeri
- Dykning
- Fritidsfiskeri fra land
- Trafik, f.eks kørt i bil i havnen
- Færdsel på havn (eksklusiv trafikrelateret drukning)
- Andre aktiviteter
- Uoplyst aktivitet

Badning/svømning indeholder alle former for leg, badning og svømning i både åbent (hav, sø, å) og lukket vand (bassin, grusgrav). Fritidsaktiviteter i båd inkluderer alene aktiviteter med båd på åbent vand, herunder hav, sø og flod, og inkluderer altså ikke aktiviteter, hvor båden ligger i havn. Ulykker kodet som arbejdsrelateret fiskeri finder alle steder i arbejdstiden, og en sømand som fisker i fritiden og forulykker kodes således som fritidsaktiviteter med båd. Trafikkoden anvendes alene, når der er tale om trafikulykker på offentlig vej (eksempelvis bil som kører i havnen), og en traktor forulykket i mergelgrav inkluderes således ikke i

denne kategori, men i kategorien andre aktiviteter. Kategorien færdsel på havn betegner alle de dødsfald, hvor afdøde har gået eller stået på havnen, enten på kaj eller på skib, og er faldet i vandet. Kategorien Andre aktiviteter dækker over mange forskellige aktiviteter, herunder surfing, aktivitet på is, ulykker med traktor og anden maskine, leg ved havebassin, rengøring af pool, ravjagt ved strand og færdsel på bro.

Stedkoden

Stedkoden har, som aktivitetskoden, sit afsæt i kodningen anvendt af Steensberg (2), da denne opdeling giver det fornødne overblik over, hvor drukning finder sted, og da en sammenligning over tid derved bliver mulig. Dog er kategorierne åløb samt bro tilføjet for at øge præcisionen af stedangivelse, og fordi begge kategorier indeholder et forholdsmæssigt stort antal druknedøde. Variablen har følgende kategorier:

- Åbent hav/fjord
- Havn
- Sø
- Kyst (herunder strand og fjord)
- Inden- og udendørs bassin
- Badekar
- Bro
- Åløb
- Andet
- Uoplyst

Stedkoden betegner således det sted, afdøde drukner. Derfor: Hvis en person kæntrer med skib, så kodes stedet som åbent hav, mens stedkoden angives som kyst, hvis vedkommende er gået ud i havet fra stranden. Stedkoden havn anvendes, hvis den druknede sidst stod på kajen eller et andet sted på havneområdet, herunder på et skib i havn. I kategorien andet er bl.a. indeholdt stederne: Is på vand, have (herunder fiskebassin og lignende), grusgrav, landbrugsareal, mergelgrav, mosehul, våge og lignende og vandbrønd.

8.6 DEFINITION AF DRUKNING

Definitionen af drukning i denne rapport følger den definition, som blev vedtaget på World Congress on Drowning, 2002 og som er adopteret af WHO. Der er i denne rapport alene fokus på dødsfald som følge af drukning, med undtagelse af tabel 7, der også inkluderer ikke-fatale drukning. Udgangspunktet for inklusion af dødsfald som drukning har været, at den primære dødsårsag i dødsattesten var angivet som drukning (submersio). Dernæst er også dødsfald kodet som nedkøling i vand medtaget, da det kan være svært at bestemme den egentlige årsag til druknedødsfaldet, disse udgør ca. 1%. Medtaget er også dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en følgevirkning af nærdrukning. Senfølgerne medregnes, da dette netop angiver, at drukning er den tilgrundsiggende årsag til dødsfaldet.

Ved flere dødsfald har en obduktion fundet sted, og i disse tilfælde har det været dødsårsagen bestemt ved obduktion, som var den bestemmende faktor. Dødsfald i vandet, hvor den tilgrundsiggende årsag er andet end drukning, f.eks. hjerteanfald, er ikke inkluderet i undersøgelsen.

Blandt ulykkestyper der inkluderes er følgende:

- Drukning i vand
- Drukning i andre flydende medier (f.eks. gylle)
- Dødsfald som følge af nærdrukning (senfølge af drukning)
- dødsfald som følge af nedkøling i vand

Fejlkodning af dødsårsag på dødsattesten er selvfølgelig en mulighed. Således kan det ikke udelukkes, at dødsfald som følge af hjerteanfald eller lignende undertiden kodes som drukning på dødsattesten og heraf medtages i indeværende undersøgelse, hvis anfaldet og døden indtræffer mens afdøde var i vand. Omvendt kan dødsfald, hvis egentlige årsag var drukning, blive fejlkodet som hjerteanfald og ikke drukning på dødsattesten, og i sådanne tilfælde vil druknetilfældet ikke optræde i denne rapport.

REFERENCER

- (1) Hornbek Toft A, Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2006 – og udviklingen 1970-2006. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, 2009
- (2) Steensberg J. Epidemiology of accidental drowning in Denmark 1989-1993. *Accid. Anal. Prev.* 30, 755-762

BILAG: TABELLER

Tabel B1: Druknedøde i Danmark i perioden 1970-2008 ud fra Dødsårsagsregisteret (1970-2000) og drukneregisteret (2001-2008, korrigeret døds måde). Antal, opdelt på døds måde og år

	Ulykker i alt	Selv mord	Drab	Ubestemt årsag	I alt
1970	139	61	1	12	213
1971	116	98	0	17	231
1972	127	99	0	12	238
1973	104	112	1	16	233
1974	121	114	0	13	248
1975	114	114	0	19	247
1976	79	86	0	13	178
1977	90	119	2	22	233
1978	77	97	0	10	184
1979	87	118	6	15	226
1980	94	144	3	22	263
1981	136	147	3	21	307
1982	101	123	0	22	246
1983	94	146	1	29	270
1984	67	138	2	17	224
1985	68	118	2	19	207
1986	67	130	1	20	218
1987	84	129	0	21	234
1988	83	127	1	15	226
1989	78	130	1	24	233
1990	72	117	1	22	212
1991	87	105	1	33	226
1992	51	109	0	22	182
1993	65	71	0	22	158
1994	85	68	0	22	175
1995	56	76	0	23	155
1996	48	58	2	23	131
1997	58	68	2	15	143
1998	55	59	0	14	128
1999	69	61	0	5	135
2000	52	46	1	23	122
2001	65	50	0	10	125
2002	58	45	2	7	112
2003	68	39	2	8	117
2004	53	48	0	13	114
2005	63	22	0	9	94
2006	57	52	0	9	118
2007	59	44	0	12	115
2008	45	37	0	15	97
I alt	3092	3525	35	666	7318

Tabel B2: Drukneulykker 1970-2008 ud fra Dødsårsagsregisteret (1970-2000) og drukkeregisteret (2001-2008, korrigeret døds måde). Antal opdelt på år, køn og alder

	Mænd	Kvinder	Mænd	kvinder	Mænd	Kvinder	Ulykker i alt
	0-24	0-24	25-64	25-64	65+	65+	
1970	57	10	57	5	8	2	139
1971	54	9	40	6	6	1	116
1972	47	12	56	6	6	0	127
1973	31	7	50	4	9	3	104
1974	35	9	55	4	13	5	121
1975	38	7	52	6	9	2	114
1976	35	2	37	1	4	0	79
1977	36	4	38	4	8	0	90
1978	16	7	36	4	12	2	77
1979	25	8	44	1	7	2	87
1980	28	10	47	5	2	2	94
1981	36	8	73	6	9	4	136
1982	26	2	49	7	14	3	101
1983	17	2	53	3	15	4	94
1984	18	4	33	1	9	2	67
1985	15	1	40	3	7	2	68
1986	10	2	41	4	10	0	67
1987	16	3	48	3	10	4	84
1988	22	10	37	4	9	1	83
1989	18	2	40	4	8	6	78
1990	16	1	41	3	10	1	72
1991	17	2	49	9	7	3	87
1992	15	4	25	3	3	1	51
1993	13	2	38	4	4	4	65
1994	15	5	37	5	15	8	85
1995	10	1	31	3	10	1	56
1996	11	1	18	7	9	2	48
1997	15	1	27	3	10	2	58
1998	8	1	27	7	10	2	55
1999	7	1	41	3	14	3	69
2000	12	2	28	4	5	1	52
2001	12	2	36	4	10	1	65
2002	8	1	31	4	11	3	58
2003	4	1	34	6	18	5	68
2004	9	5	25	4	7	3	53
2005	7	0	36	7	10	3	63
2006	9	2	33	3	9	1	57
2007	6	0	35	6	9	3	59
2008	9	0	18	4	11	3	45
I alt	783	151	1536	170	357	95	3092

